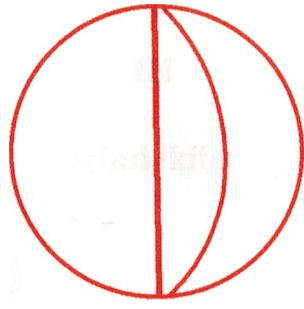

K.K.T.C.
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü

Kıbrıs Gazetesi'nden Alıntılar

Mezuniyet Çalışması

Oya Akaç
IVB

950004

Haziran 1999

Lefkoşa / K.K.T.C.

III

İçindekiler

Konular	Sayfalar
Önsöz	. I
Giriş	. II
İçindekiler	. III

Sayı 29:

a - İfade-i Mahsuşa "Yeni Zaman'ın Namını (Kıbrıs) Serluhasına Tahvili	1
--	---

Sayı:30

a - İfade-i Mahsusa	3
b - Hicaz.ıMağfel'et Tiraze Azimet	4
c - Himaye-i Tuyur Cemiyyeti..... ..	5

Sayı:31

a - İfade-i Mahsusa	6
b - Barik	7

¹
Sayı 3-:

a - İfade-i Mahsusa	9
b - Kıbrıs İdaerhanesinden Vurud Eden Mektup	10

Sayı 33:

a - İfade-i Mahsusa	13
b - İdarehanemize Vürud Eden Mektup	14

Sayı 34:

a - İfade-i Mahsusa " Terbiye-i Nısvan "	16
b - Firarı Der-Desti Hususunda Muvaffakiyyet-i Kamile	17

Sayı 35:

a - İfade-i Mahsusa " İyd-i Said-i Fıtr "	19
b - İfade-i Mahsusa	19

Sayı 36:

a - İfade-i Mahsusa	22
b - Rus Sancağı Muhbirimizden	23
c - Kulb İngiliz Altınları	24

Sayı 37:

a - İfade-i Mahsusa " Cezirenin Hal-i İd aresi "	25
b - Şeyr Dahilinde Arabaların Şiddet Ve Süratle Sürülmesi	27

Sayı 38:

a - İfade-i Mahsusa	29
b - Ziraat Bankası Tesisi	30
c - Çekirge Vergisi	31

Sayı 39:

a - İfade-i Mahsusa " İşret Ve Tütün "	33
---	----

Önsöz

Bu bitirme tez çalışması, Yakın Doğu Üniversitesi Fen - Edebiyat Fakültesi Türk Dil Ve Edebiyatı Bölümü'ndeki eski yazı olan Osmanlıca Lisanını daha iyi öğrenmek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu mezuniyet çalışması K.K.T.C. Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi'nde bulunan Osmanlıca bölümündeki Osmanlıca gazetelerinden birisi olan " Kıbrıs Gazetesi "nden seçilmek suretiyle günümüz Türkçe'sine çevrilmesi amaçlanmıştır.

Tez çalışmasını hazırlarken, bazı sorunlarla karşılaşmama rağmen başta Bölüm Başkanım Doç. Dr. Bülent YORULMAZ ve diğer bölüm hocalarımın yardımlarıyla bu zorlukları aştığımı söyleyebilirim.

Değerli Arşiv Müdürü ve personeline ve bölüm hocalarına bana yapmış oldukları her türlü katkılarından dolayı saygılarımı sunarken hepsine ayrı ayrı teşekkürü bir borç bilirim.

Saygılarımla

Oya Akaç

Kıbrıs Gazetesi

Giriş

Bu kaynak değerli yazar Cemalettin Ünlü'nün " Kıbrıs'ta Basın Tarihi " kitabından alınmıştır.

Yazar " Kıbrıs Gazetesi " ile ilgili olarak şöyle bilgiler sunmaktadır :

Şimdi Yeni Zamancılar, yeni bir gazetenin çatısı altındadırlar. Bu gazetenin adı Kıbrıs Gazetesi'ydi. Bazı kaynaklara göre Kıbrıs Gazetesi, Yeni Zaman Gazetesi'nin ad değiştirerek devamı olarak kabul edilmektedir.

6 Mart 1893 tarihinde ilk sayısı yayınlanan Kıbrıs Gazetesi de " Kıraathane-i Osmaniyye " tarafından çıkarılmaktadır. Gazetenin yönetim yeri " Kıbrıs Ceziresi'nde Lefkoşa şehrinde Mahkeme-i Şeriyye piş-gahında Osmanlı Kıraathanesi Matbaası " olarak gösterilmektedir. İmtiyaz sahibi Kufi Zade Asaf Bey'dir.

Gazete ilk sayısında amacını kesin çizgilerle saptamıştır.

1. Rum Basını ile savaşmak .
2. Gerçeklerin ışığı altında olaylara yaklaşmak, yalan beher yazmamak.
3. Türk Kültürüne ve Türk halkına hizmet etmek.
4. Jön Türk'lerin davasına destek olmak.

Gazete 1898 yılına kadar yayınıni sürdürür. Bir başka açıdan bakıldığında ada, hukuken yine Osmanlı devleti'ne bağlı görülmektedir. Ve hatta 1901 baskılı Hand Book Of Cyprus (Kıbrıs'ın El Kitabı) adlı kitapta Kıbrıs basınından söz edilirken " 1865 tarihli Osmanlı Basın Kanunu tahtında izin alınmadan gazete bastırılamaz ... " denilmektedir.

1890- 1900 yılları arasında osmanlı Devleti'nde Jön Türk'lerle kıyasıya bir savaş vardır. " Jön Türk'lerin davalarını desteklemeyi " ilkeleri arasına almış bulunan Kıbrıs Gazetesi'nin bu durumunu Osmanlı Devleti'nce dikkatle izleneceği doğaldı. İşte bu izleme 1898'de Sultan Abdülhamit'in on üç yıl " Dahiliye Nazırlığını " yapmış olan Memduh paşa'nın " arzusu üzerine " , Kıbrıs Gazetesi Asaf Bey tarafından kapatılır. Kıbrıs Gazetesi yayın yaşamı boyunca " Fen ve sanatta da yer ... " veriyordu. Gazetenin kendine özgü iç başlıkları da vardı. Bunlar :

1. İfiide-i Mahsusa
2. Ahval-ı Alem
3. Havadis-i Mahalliyye
4. Şuunat-ı Osmaniyye
5. Havadis-i Hariciyye .
6. Mütenevvia

Kıbrıs

İfade-i Mahsusa

Yeni Zaman'ın Naminin (Kıbrıs) Serlevhasına Tahvili

Malumdur ki bir cemiyet-i mütemeddinenin nazar-ı dikkatini celb etmek için bir gazeteyi layıkıyla idare etmek sair pek mühim umur-ı azimeyi idare eylemekten hala müşküldür.

" Yeni Zaman " namı altında neşr etmiş olduğumuz gazetenin sergüzeşti karilerimizin hatırlarından çıkmamış gerektir. işte ol vakit yekdiğerini teakib eden müşkülat ve telaşın seyetiyle bir münasib nam-ı tesmiyyesi nazar-ı ehemmiyyete alınmayarak o sırada hatıra tevellüd etmiş olan " Yeni Zaman " namı kabul edilerek gazetemizin devarn-ı neşrinde sebat gösterilmişti. Tecrübe insana mürşide mülke hasıl ettiği cihetle bi-lütfâ bizde gazetemizi muhavver layıkında ceryanını temin ve her mevani ve müşkülatı ref ve teskin edip asl-ı nazar ceddimizi saye-i mükarim sermaye-i cenab-ı hilafet-penahilerinin memalik-i mahrusa-i şahanelerinin her cihetinde tab ve neşr olunmakta olan gazetelere atf ettiğimizde bunlar mensup bulundukları memleketlerin isimleriyle yad olunduklarını görünce ve " Yeni Zaman " sözünde dahi bir mana-yı müfid olduğunu anlayınca o namın vatan-ı mukaddisemiz olan " Kıbrıs " serlevhasına tahvili ile ol vechile tevsiiini münasib görerek bu nüshamızdan itibaren vatanımız namına hizmete şuru ediyoruz.

Gazetemizin tesisi efrad-ı ehaliye havadis furuşlukla vesile-i ticaret olmayıp vezaif-i esasiyyesinden olarak maarif ve adab-ı umumiyeye hizmetle metbü-ı mufahhamın ve vatan-ı mükerremi hukuk ve menafi mukaddisesini enzar-ı yar ü ağyara alaya sai-i bi's-Sevab olmak kadiyye-i mühimmesidir.

Vakıan ehemmiyyet-i maruzaya mütenasib derecede bi-zaa-i bende-ganemiz mefkud ise de ala kadri'l-İstita daima o vazife-i asliyyeye vasıta-i neşr olmak için (Kıbrıs) namı ihtiyar kılınmıştır.

Bu bahsdan maksadımız ne olduğunu karinin kıram-ı ala tahmin ederler.

Bu bahsden maksadımız ne olduğunu karinin kiram-ı ala tahmin ederler.

Bina aleyh (Kıbrıs) 'ı neşr etmekten yegane maksadımız rütaka-yı sairemiz ile bi'l-İttifdak hakikaten padişahımıza ve vatanımıza elden geldiği kadar hüsn ü hizmet eylemektir. Çünkü matbü-ı mufahhamımızı ve vatan-ı muazzemızı gerçekten kebdî hayat-ı menafiimizden ziyade severiz.

Bunun için bizde madamü'l-Hayat her hal-i vikalimizi mücerred ala-yı şan ve şevket cenab-ı padişahive itila-yı saman ve satvet mülk ve devlet hazret-i hilafet-penahi uğur meyamin mevfüruna sadakane ve teda-karane hasır edeceğimizi, tezayüd-ı ömür ve şevket venab-ı şehr-i yarilerinin tekrarıyla, arz ve ebna ve bunu tekzib edecek neşriyyatda bulunmak emel-i halisanernize muadil iktidar ihsanını Cenab-ı Hakkın eltaf bi-nihayesinden tazarru' ve rica ederiz.

Sahib-i imtiyaz: Kufi Zade Mustafa Asaf

El-Hasıl cehalet insanı dalalatte bıraktığı dahi bütün bütün şaşırarak aleme eğlence eder.

Hicaz Mağferet Tiraza Azimet

İfa-yı fad(za-i Hac zımında bundan evvel Lefkoşadan hareketlerini yazdığımız zevat geçen posta yani şehir-i Şabanü'l-Muazzam'ın dokuzuncu günü Tuzla iskelesi'ne muvasalat ve mahal-ı muhtelifeden dahi o vazife-i mukaddesenin ifası için oraya gelmiş bulunan ati'z-Zikr kesianla mülakat ederek cümlesi b:!.den evvel emirde ümm ü Haram bint Milhan Hala Sultan hazretlerinin der-gah-ı şeriflerine azimet ederek ziyaret vacibü'l-Edayı icra ettikten sonra cümlesi birden tekye-i şerife-i m_üşarü'l-İleyhadarba-kemal ihtifalat ve tehlil ve tekbir kıraatıyla İskele'ye kadar teşyi ve orada bervece mutad dua olunduktan sonra hareket eylemişlerdir.

İfa-yı fariza-i Hac etmek niyet~hüda'-pesendanesiylebu sene-i mübarekede hareket etmiş ve henüz etmekte bulunmuş olan efrad-ı ehalinin kesreti emsali görülmemiş bir radeye baliğ olmuştur.

Heman cenab-ı feyyaz mutlak bi'l-Umum muvahhidin-i islamiyyeye kemal-i selamet ve afiyetler ihsanıyla tevkifat-ı samdaniyyesine mazhar buyursun.

- 1 Moralı Hüseyin Ağa
- 1 Çatozlu Ömer Ağa
- 2 Hüseyin Ağa haremiyle
- 1 Mehmed (Muhammed) Ağa
- 1 Çatoz İmamı Mehmed (Muhammed) Efendi
- 1 Pi-peresteronalı Musa Oğlu Mustafa
- 2 Vadili Karyeli Hacı Mehmed (Muhammed) Mecv haremiyle
- 1 İsmail Mustafa
- 1 İbrahim Ali
- 1 Hacı Hüseyin Hacı Süleyman
- 1 Mağusalı Hacı Kamil Ağa
- 1 Ve karındaşı Hacı Ahmed Ağa

Himaye-i Tuyur Cemiyyeti

Şu son senelere bir maksad-ı kayır-hahaneye binaen teşekkül etmiş olan cemiyyetlerden biri de İngiltere de bilhassa tuyurun himatesi için teşekkül etmiş olan bir sosyetedir ki düşes Döporland'ın himayesi altında olan bu sosyete azası günden güne tezayüd etmekte imiş. Geçen sene hemiyet-i mezkure azası 4.000 kişi iken el-yevm 5.200 nüfusu tecavüz eylemiştir.

Tuyurun ne sebebe mebni himay edildiğine gelince:

Yalnız kadınların tezyinata ve modaya olan inhimaklarından naşi dünyanın her tarafında yüz binlerce kuşlar telef edilerek bunların rengarenk tüylerinden şapkalar vesair türlü kadın müzeyyenatına mahsus şeyler yapılmaktadır. Fakat kadınların bu heveslerine hizmet edildiği esnada bir yanından da bila lüzum bu kadar hayvanatın itlaf edilmesinden kat-ı nazar bazı nev-i tuyurun cinslerinin munkeriz olmasına dahi sebebiyyet verilmektedir ki bu gibi ahvalin bade ma önü alınması için kadınları bu gibi zayıatı mucib olacak modalara inhimaktan men etmek lazım olduğundan işte bu maksadın husulü için mezkur himaye-i tuyur cemiyyeti azasından bulunan kadınlar kendileri kuş tüyünden olan rnüzeyyenata asla itibar eiemeyip diğer bir takım nisvanı da bu adetten vaz geçirmeğe çalışmakta imişler.

Peşte'de neşr olunan (Luyid) gazetesi Rusya ve Almanya'nın münesebatı-ı siyasiyyelerine dair ~hıran yazmış olduğu bir makalede devleteyn müşaru'l-ileyha beyninde bir mukarenet husulüne dair olan mutalaatm esassız bulunduğunu ve Almanya'nın kuvve-i askeriyyesini tezyide lüzum görmesi Rusya'ca pek ziyade' mucib-i iğbirar olduğundan bu cihetin dahi böyle mukarenet akdı ihtimalini kamilen izale edeceğini beyan eylemiştir.

Sahib-i imtiyaz: Kufi Zade Mustafa Asaf

Kıbrıs

İfade-i Mahsusa

Ceziremizde hüküm-ferma bulunan vikayi-i müellime insanı hayret bir halde bulunuyor !

Cezireye verilen ser-pesit ekser-i ehalinin ve ale'l-Husus ebl-i kurranın hal ve hareketlerini ihlal ettiğine ve belki, cezire evrak havadisini bir müddetten beri işgal eden, şekavet ve cin'iyatın zuhur ve tekessürüne sebebiyyet verdiği hüküm etmekten cekinmeyeceğimiz geliyor.

Bu hal bazı taraflara şiddetle sirayet ettiğinden büyük rahatsızlık hüküm-ferma olmakta olduğu işitilmektedir.

Cezire derece-i matlubede terakkiyattan bu gün ___bbekr::e-kaldığı görülmekte olduğu gibi o dereceye vusul şu hal ile müstehil hükmünü almakta bulunmuştur.

Mem'Slik-isairenin her noktasında rnanziir dide-i ibtihaoinillet olan terakki ne derecelerdepezirg.:y,izdiyad ise cezirenin ekser cihetinde o nisbette intikasa başlamış ve bu gidişle bir müddet daha kalacak olur ise hüda-engerde ba-küllüye muhavveh netice vereceği izhan-ı encam endişanda, müdhiş levhalar teşkiline ibtidar etmiştir.

Şu ha'l-t -iümrân, refah, maarif, ittihat say ve gayret hususları gibi Wücutları ehemm ve elzem bulunan mevaddı imha ve şekavet; adalet, şikayet ve ihtiyaç gibi mezmumı halatı peyda edeceği şübhesiz değil midir ?

Beher sene ictima eden meclis-i kavanin heyet-i kiramı her halde menafi memleket ve ehali haklarında hizmet etmekte bulunuyorlarsa da itikadımızca en evvel nazar-ı mutalaaya almaları lazım gelen mevadd-ı cinayet ve şekavetin çare-i imhasıyla maarifin tamim ve neşri kadiyye-i mutena behası olduğu emir gayr-ı münekkerdir.

Rençberane teshilat itasıyla mezruatın zarar ve ziyandan vikayesi için yapılan " Desteban Kanunu" 'nun icrasını ehaliye mesul tutmakla temin etmişler ve bu hususta desteban memurlarına verilen nüfuz ve istikiklaliyyet ile dahi beyne'l-Ehali zuhuru tabii olan şikayet bir dereceye kadar önünü kesmişlerdir.

Cinayet maddelerinde ise ait olduğu mahal ehalisini mesul tutmak tazyik veya istinsak olunmaması ve polisin icabat zaman ve mekana göre tedabir-i lazime ve şedide ittihazına mezun bulunması ve yalnız madde-i cinayeti ihbri.retmeğe arzu eden bunlar ise anın şehadetini istima edebilmesi ve bu vechile olan istimai dahi mecliste maznun aleyhine delil kuvva olamayarak mücerred o şahidin tekrar ol veçhile şehadet vermesi usul-ı müttehize iktizasından bulunması fenalığın izdiyadına sebebiyyet verip imhasına medar olamıyor çünkü maznun veya müttehim muhbirlerin istintaklarında gösterilen *tazyikatdan bi'l-istifade tahlis keriban eylemelerine büyük kolaylık ve yardım buluyorlar.*

öteden *beri herkesce dahi arzu olunduğu vechile polislere bir dereceye kadar istiklaliyyet ve polis zabitanı* tabii yerlilerden bulunacağı cihetle adeta rnahalliyyeye göre tasvib ve iltizam edecekleri tedabir ve teşebbüsatin icra eylemelerine mezuniyyet ita edilmesi ve bunun ile beraber der-dest olunan maznunun evvel emirde istintak olunması keyfiyyetleri cinayetin önünü almak için başlıca elzem-i mavaddan olduğu çünkü evvelleri bu gibi hususatta icraat enfü'l-Beyanla her fenalık meydana çıkarılarak çare-i seriasına muvaffak olunulduğunu cümle-i mücerrebatımızdan bulunmuştur.

Şu da hatıra gelebilir ki ait olan ehali bir canı ve katili meydana çıkartmak vazifesiyle mükellef olmalıdır. Bunun için dit gibi bir mecburiyyet tahtına elenseler muvafık ~Imez mi ?

Efkarımız vatanımız fenalıktan vikayesiyle etialisinin daima terfiye ve asude hallerini görmek arzusu olduğundan bu vechile hatıra gelen şu mutalaatı ait olanların nazar-ı mürüvvetlerine halisane arz ettiğı münasib gördük.

Harik

Yeni Kapı haricinde mevsim-i sayfta kahvehane ittihaz olunmak üzere geçen se,r,e ahşabtan inşa olunan kulübe geçen Salı günü akşamı n~gah ateş alarak bütün yanmıştır. Böyle evde içinde olup iskan olunmayan bir mahalde ateş zuhuru başka başka şübheleri davet etmekte ise de polis idaresi lazım gelen tecessüsat ve tedkikatı icra edeceği badihidir.

Ayvasıl karyesinde vukuunu geçen nüshamızda dere ettiğimiz kital-i facia beş kişi tarafından icra olunduğu bu kerre polis tarafından olunan ikdamat ve tedkikat-\ciddiyye semeresiyle karye-i mezbure destebanı Hasan nam kimesnenin şehadetiyle meydana çıkarılmış ve ancak merhum desteban yalnız Şillura'lı Hacı Hasan'ın oğlu Mahmud ve yine karye-i mezbureli kızımız namlarında iki kişisini tanıyabilmiş olmasıyla cani-i merhumun derhal der-dest olunarak taht-ı tevkife alındıkları cümle-i müstahberatımızdan bulunmuştur.

Kıbrıs Gazetesi

İfade-i Mahsusa

Şeref-i idrakiyle müşerref olduğumuz işbu şehr-i Sıya,m-, mağfermt enc~mın haiz olduğu enva-i fazilet ve kuddisiyyet ~yşt-ı celileve inayet-r aliyye'ile rehtnirütbe-t bedahettir.

Cenab-f hakkın bizim gibi acizlere en büyük bir /~tiyye-i sübhaniyyesi olan Ramazan-l mağfer~t nişanda hakkı batıldan fevk ve temyize delalet eden Kuran-ı Kerim dahi levh-i mahfuzdan dünyaya şeref-bahtınüzül olmuştur.

Bu şefir-i mübarek içinde olan rahmet-l fuyuzat-ı ilahiyye tad~dı kabil olmayan surette olup insan şu fırsattan istifade ile gece ve güRdüz ibadet ve taatla vakit geçirmeli ve bu meyana da tatyib-ihatırla telif-i kulübe her zamandan ziyade say ve gayret etmelidir.

Binae'-t,aleyh Ramazan gibi 'bir nimet-i celilenin kıymetini takdir ederek umum ehl-i imana farz-ı ayn olan savmı kemal-i ihlas ile ifa etmek muktaza-yı adab-ı islamiyye ve ubudiyyet olduğunu bildiğimiz için bu vazifeyi memnuniyyetle eda ediyoruz.

Hususuyla ramazan insan için bankiran değil muhass-ı server ve sefa-yı vicdandır.

Bu babda derkar olan menafi ve muhassenat-ı adidesi kalem ile tarif olunamaz.

Memleketimizde ise hamd olsun bütün bütün ehali-i islamiyye fariza-i savmın şeref ve meziyyeti layıkıyla derk ve teyakkuz ettikleri için daima savm ve salavata müdavemet etmekte olarak herkes yekdiğerine izhar-ı muhabbet ve müvedded eylemekte bulunmuşlardır.

İttihad ve ittifak ise ümmet necibe-i islamiyyenin esasen makbul ve merğub bir haslet bir güzidesi olduğundan ana imtisal edenler her halde nail-i amal ve derinde mazhar selamet ve saadet olurlar.

işte an ban ehali-i islamiyye arasında meşhud uyun-ı iftihar olan muhabbet ve muhalisat ihvet-mendane her tarafı bir başka zinet ve letafetle tenvir ve kulüb-i muvahhidini tathir ve tesrir

A,...
etmiş olan Ramazan nişanın fuyuzat-ı celile ve kiramat bahiresinde neşet etmiş olduğuna şübhe yoktur.

Tahdis-i nimet kabilinden olmak üzere şurasının da beyanına lüzum görürüz ki ceziremiz ehali-i islamiyyesinin öteden beri fitret-i zatiyyelerinde meknuz olan müesser fütüvvet ve merhamet ve ale'l-Husus garib nevazlık gibi hasail-i mümtaza her zaman isbat-ı asar eylemekte ise de bu misullü eyyam-, mesude ve mübarekelerde maa ziyade nazar-ı memnuniyetle görülüyor.

Heman cenab-ı hakk cümlemizi hüsn ü ahvale muvaffakiyyetle mesrurü'l-Bal buyursun.

Kıbrıs Idarehanesİnden Vürud Eden Mektup

Tab ve neşriyle menafi-i dahiliyyeye hizmet ve bu sebeple urnurn-ı ihvan vatani mecbur minnet ve şükranıyyet etmekte bulundukları (Kıbrıs) hakayık-ı nüvisin her hafta mutalaasıyla minnet-dar ve hukuk-ı meşrua-i milliyyemizle menafi-i sahiha-i mülkiyyemizi müdafaada görülen mesai-i mebrure ve ikdamat-ı meşkurelerinden dolayı haiz fahr ü mesarız.

Muteber gazetelerinin bir nüshasında irad buyurulmuş olduğu vechile " Kıbrıs "ın tesisinden maksad ali-i vatan-perverileri umumen vatandaşlarımızı havadis ve şuunat sahiha-i gönyeden vaktiyle haber-dar etmek olup tutulan meslek hakikat halde bu maksadın husulünü temin etmekte ve " Kıbrıs "ı görüp dinleyenlerin cümlesi gerek münderecatının efkar ve hissiyyat-ı ammeye mutabakattan ve gerek menafi mukaddise-i islamiyyeye hizmetten dolayı vicdanen hassa-i çakirdaneme isabet eden vazife-i şükranıyyetimin ifasına müsaraat ve muvaffakiyyet-i tamme ile devam-ı intişarını dergah cenab-ı perver-katdan temenni eder ve saniyyen gazete-i valalarının matbuatı tair misGliü daha büyücek ve bir iki sahife daha ilavesiyle 'neşr buyurulması hususunu lisan-l umumi namına olarak istirham eylerim.

Fi 1 Ramazan-ı Şerif sene 1310

Hadim-i Vatan

Sahib-i varakanın hakkımızda bu vechile şayeste gör ileri
lütף ve iltifatlarına teşekkür ederiz.

Gazetemizin bir iki sahife üzerine neşri karilerimizin rağb - "f~~".
teşvikine mütevakıf bulunduğundan muvaffakiyyetimiz halin~__/"
yalnız bir iki sahife olarak neşriyle iktifa etmeyerek haftada iki
defa çıkarılmasına n'ailiyyetimizi eltaf-ı 11'ahfyye ve tevfiyat-ı
samdaniyyeden temenni ve istida eyleriz.

Kıbrıs

Kıbrıs

İfade-i Mahsusa

Mail-i kemalat olan fikr-i beşer intizam için hudud bulamaz. Bilhassa terakkiyat-ı hazire-i alem beyne'l-Kıvam rekabeti tevlid ettiği cihetle tarik-i tanzimat ve ıslahatta her gün kat oluna gelen mesafe hakikaten akıllara hayret verecek bir radeye gelmiştir.

Din-i mübeyyen-i Muhammedi', Avrupalıların da that-ı tasdikinde olduğu üzere, insanı kemalat ve terakkiyata sevk etmek hususunda teferrüd ederek en birinci mevki ihraz eylemiştir.

Bunun için dinimizin bize tavsiye ettiği bazı umur-ı dairesinde gayr-, müslümanlardan geri kalmak bizim afv olunabilir hatalar add olunamaz.

Lakin bizim bu gibi umura geri kaldığımız'var mıdır ? ifal ve hareketimiz içinde mülel-i sarie önünde hurnret-lhicabl" dai olacak nevden biri bulunabilir illi ,? Tasaddük ve iane yakınlarla gelinceye kadar memalik-i Islamiyye sairede olduğu gibi buranın dahi imtiyazat-ı mütenevvası meyanında en ziyade rnucitr'şeret ve şan olanı sayılırdı. Buna da pek tabii nazarla bakılır. Çünkü cenab-ı allahın kelamı, peygamber zi-şanın ehadisi ashab-ı resulü'llah efali., erkan-ı ümmetin imtisalleri efrad-ı islamiyyeyi hep beni nevinin muhtacına imdaden malik oldukları iki lokmadan birini tasaddük etmeğe teşvik ede gelmiştir.

Memalik-i islamiyyekadar ve miktarı itibarıyla iane ve zekat ve sadaka vermiş ru-yu zeminde bir memalik görülmediği gibi bugün dahi emsal-i müşahede olunmuyor.

Bu derecede ashab-ı hayrat-ı islamiyye neşr-i ulum, atam-ı fukara, himaye-i , inşa-yr müberrat ve sair için hakkıyla ianattan çekinmeyerek bi'l-Cümle fukara ve muhtacını güzelce giydirip tokca doyurmağa, temizce meskenlere yerleştirmeğe gayret ve himmet etmelidirler.

Müşerref olduğumuz din-i mübeyyen intizarn-ı alem için min tarafil-Lah ihsan olunan kanun-ı ilahidir. O kanun-ı münifin

ahkam-ı celilesinden müstefid olanlar için henüz hassa-i şeref ve istifafeye malik olmayan beni nevini agah etmeğe çalışmak vacibdir. İslam olmaklığın vazaif-i asliyyesi bu iken bugün cezirenin etrafına göz gezdirilir ise vazife-i mezkurenin ifa olunduğuna şehadet edecek pek az @sar-ı meşhud olabilecektir. Bunun için ala-yı kelimetu'l-Lah uğurunda ne kadar büyük teşebbüslerde bulunsak, din-i mübeyyin bize gösterdiği hudud dahilinde hareket etmek mecburiyyetinde bulunacağımız cihetle, kimsenin şikayet ve itirazını davet etmiş olmayız. "

Memalik-i islamiyye kadar fikren ittihad üzere yaşamak istidadında bulunan bir memalik-i yeryüzünde yoktur. İslamlar ilk nazarda bir çok kıtalarda ve bir çok hükümetlerin zir-i idarelerinde bulunmak hasebiyle pek dağınık zannolunur ise de harita öne alınarak bakılırsa bahr-ı muhit atlası sahilinde bulunan Fas'tan bahr-ı muhit-i kebir sahilinde bulunan Çin'e kadar olan memalik-i ehali-i asliyyesi itibarıyla bile... fasıla memalik-i islamiyyeden maduddur.

BinaeQ.._Şleyh bizde vazaif-i diniyyemizden olan ittifak ve ittihata tamamıyla takvit vererek esasen müslim ~ukları halde cehalet cihetiyle ehalişi şerait-i esasiyyeden bile bi-haber olarak kalan bazı köylere cami ve mektepler yapıp vaazlar göndermeliyiz. Bu suretle mail-i hayret ve ianat olan cemiyyet-i islamiyyeye emniyyet gelip bir eser-i celil-i cisim halen ve müstakbelen temin edilmiş ve cemiyyet-i islamiyyenin şan ve şerefi artırılmış olur.

idaremize Vurud Eden Mektup

Efendim :

Fıtret-i beşeriyyesindeki meyl-i meali icabundan olarak her emeli tecemmülat-ı fazile-i insaniyyeye meftun. bulunan bir muharrerin, hakikat vadisinde beyana çalışacağı efkacelalet-nürna uruk ve havass-ı beşeriyyeyi tabiatıyla müteyakkız bir hale irca ederek merkez dimağ-ı beşerde öyle hissiyyat-ı asil~ne tevlid eyler ki müesser-i terakkinin enva-i kemalatın her

fikirde, her cemiyette tezelzül-i intizam hale bedel-i tahammül kemal ve istiklal eylediği bir devr-i ruşen-i itibar edilir.

Efkar-ı umumiyyeye mühim ve müfid müesser hasil edebilecek öyle bir muharrerin kaleminden çıkan bir gazete, taratdan-ı milliyyet, ibtila-yı kuvvet gibi yeni yeni l~zime-i mühimme-i insaniyyeyi her an ve zaman medar-ı iftihar ve vecibe-i insaniyyet bilir o halde o nüsha-i marifet hadimi bulunduğu vatan ehalinin serair ve tecliyatını veya tabir-i aharla seyahındaki intizam ve nevakısını-ierae eyler bir mirat-ı hakikat hükmüne geçer ki, rehber terakki olmasına mükafaten herkeste anı mahbube-i vizdanı makamında tazize kıyam eyler.

işte şimdiye kadar ezkarıyla müftehir bulunduğum evsaf-ı kerimeyi haiz olmakla beraber mevki intişar-ı ihtiram olan " Kıbrıs " 'ınız anlaşılıyor ki, ümmet-i Osmaniyyemizin tenviri uyun-ı hakikat ve teşnif-azan müsadakat eylemesine medar-ı ceraidin makam tahsisine dahil bilmek istidadını kazanmıştır.

Hele her ferde tayin elzemiyeti derkar olan meslek hususunca " Kıbrıs " 'mızın ittihaz buyurdukları meslek-i istikame.t,-nümün eltaf-ı ilahfyyeye mazhariyyetle beraber millet bildiğimiz efkar-ı müttehidenin tervic makasdı, nokta-i nazardan pek manidar alkışlarına nail olacaktır. Bir de mebde intişarı çok zaman olmayan " Kıbrıs " 'ınızın münderecat-ı mahkanelerinde tehyic ve ihtiras etmek rütbe-i aliyyesini kesb eyleyen efkar-ı umumiyye-i osmaniyyemiz elbette bundan böyle asar-ı terakki ibrazına daha ziyade bezl-i vücud ey_leyecektir.

Çünkü intihab mesleğindeki isabet fikrin tezkiye-i ahlak ve tenvir-i efkar halka pek büyük tesiri vardır.

Ma mafiye hakkaniyyet perver bir muharrere tebdil-i meslek ettirecek alemde hiç bir mania tasavvur olunmadığından şayet öyle bir tehacım ve tazyika düçar olmuş olsa bile yine her halde muhafaza-i şan mesleğe cehd eyler.

Fakat öyle bir muharrerin mesleğindeki asah-ı efkar ve sebat civan-merdane her sahib-i vicdan nezdinde başka bir tesir, başka bir hiss peyda eder ki ulviyyet malik olan aali bile işte o hissi takdirden külliyyen acizdir.

Çünkü dünyada arz-ı hizmetten garz-ı iktisab şan ve şeref etmek ve metbu-ı mafahhamına ibraz-ı sadakat eylemekten gayrı bir çare yoktur. " Kıbrıs " 'ınızın ise bu mukaddes-i meziyyetlerin hiç birinden mahrum olmadığı görülüyor ne

söyleyeyim ; hem^en hakk-ı mutmesut olan amal-ı hayriyenize
muva^{ff}ak buyursun.

(Rastko)

Amin

(Kıbrıs)

Sahib-i İmtiyaz : Kufi Zade Mustafa Asaf

Kıbrıs

İfade-i Mahsusa

" Terbiye-i Nisvan "

Bugün bizde nisvanın emr-i tebiye ve tahsili hakkında o kadar ihtilaf-ı efkar vardır ki bu ihtilaf-ı efkarın menşeiini anlamak, esbabını teşrih etmek icab etse bir çok sahifeler doldurmak iktiza eder.

Bazı nisvanın tahsilim abes görür. Ahval-ı alemden, terakkiyat-ı medeniyyeden bi-haber olarak yaşamasını reva görerek bu fikr-i batılının tervicine medar olsun için bir takım safsata perdazane burhanlar getirir, deliller tadad eder. Daha ziyade sahib-i ensaf olanlar akaid-i diniyyesini öğrenmeğe medar olmak için benat-ı vatanın bir parça okuyup yazmasına müsaade veya doğrusu müsamaha ederler.

Kızlarımız, hanımlarımız neden okumak yazmak bilmesinler ? Ne için lezzet maarifi tutmasınlar ? hanımlarımız iffet ve ismetin kudsiyyetini anlayacak, takdir edecek, din-i mübeyyininin ahkam-ı celilesini idrak eyleyecek, vatana kalbi hissiyyat necibe-i vatan-perverane ile dolu fedakar, gufur-ı vlad yetiştirmenin usulünü bilecek kadar ne için maarif aşına olmasınlar ? İşbu hakikat, bu gün yüzde kaçımıza isma edebiliriz ?

Kız çocuklarımızın terbiyelerini ihlal eden mevaddın belki birincilerinden başlıcası da evlerimizdeki tarz-ı terbiyedir.

Gayretli hanımlarımızdan intizar ettiğimiz hizmet kız çocuklarımızın suret-i terbiye ve tahsillerindeki münasebetsizlikleri mahv ederek bazı dalgın erkeklertrni irşad etmek, tarz-ı taayyüşümüzün, imrar-ı hayatımızın eyi ve fena cihetlerini bir fikr-i hikmetle muhakeme ederek anlamak ve anlattırmaktır.

Bizde kız çocuklar nasıl terbiye edilirler ? Bu terbiye şan-ı millimizi alaya yardım edecek semerat-ı nafia verebilir mi ? Noksan olan bu usul-ı terbiyeyi suretle ıslah etmelidir ? Hanım kızlarımız adab-ı diniyyemize adat-ı milliyyemize muvafık

surette terbiye görüyorlar mı ? Görmüyorlarsa buna sebep nedir ? Bir Türk kızı, bir Osmanlı hanımı - Şan-ı Osmanimize layık olmak için nasıl terbiye olmalı ? Ve nasıl tahsil ettirilmelidir ? Bir Osmanlı hanımı erkek çocuğunu nasıl terbiye etmelidir ? Gibi nukat-ı mühimmeyi teşrih, tarif, tasvir necibesiyile mükelleftir.

Bugün bizde beşiğini salladığı çocuğunu hissiyyat-ı vazife ve milliyye uyandıracak bir takım nağmet ile uyutan bir valide var mıdır ? Bilakis saçma ninniler hala işitilmekte " Zincirli fellah geliyor " gibi gayet tahvifler, en münasebetsiz tehditler devam eylemektedir. Çocuklarımızı odalardan dışarıya yalnız çıkmayacak kadar korkak büyütmede el-an musarız.

Çocuğunu terbiyeden aciz validelerin " şunu yapma fenadır, bunu yapma şöyledir ; gibi yollu yolluz terbiyeleri heman umumiyet itibarıyla caridir ."

Şu mahzurları mahv ve izale edecek maarifin başka bir vasıta daha yoktur. Anın için tamim-i maarife hep birden gayret edelimde fikirlerimiz açılsın. islamiyyet, Osmaniyyet nedir anlayalım. Harurnlanrruz bi-hakkin Osmanlı evladları yetiştirsinler. Giderken validelerin, mazallah evden cenaze çıkmış gibi ah ve feğanları metanet-i kalbiyye altında kalsın. Gözler yaşarsın, fakat ağzından kemal-i metanetle" oğlum git, mülk ve devlete hizmet et. inşallah yine gelirsın. " gibi güzel sözler işitilsin.

Nisvanımızın terbiye ve tahsilindeki ehemmiyyeti bizim gibi acizlerin bi-hakkin tarif ve tasviri iktidarı fevkindedir. Ümit ederiz ki bizce mesail-i hayatiyyeden madud olan bu terbiye ve tahsil nisvan meselesi hakkında şu yazdıklarımız gayretli ve hamiyetli karilerimizin hissiyyat-ı necibelerini ve nuhabbet-i vataniyyelerini tahrik eder de nisvanımızın terbiye ve tahsilindeki ehemmiyyetin cevher-i hakikatini görerek himmetlerini deriğ etmezler.

(Firarı Der-desti Hususunda Muvaffakiyyet-i Kamile)

Baf Kazası muhbir mahsusamızdan alınan bir telgrafname mealine nazaren vadi-i firarda bulunan katil ve şaki-i meşhur Dimitri bu kerre polis zabitan umur-ı şinasanından Naim

Efendi'nin gayret-i ciddiye ve tedbir-i hasenesiyle hayyen derdset olunarak Baf Kazası hapishanesine nakl olunduğu maa'l-İftihar anlaşılmıştır. Bu hususta cümleden ol zabıt mumey ileyh Naim Efendi'nin ikdamat-ı mütevaliyyelerine teşekkür ve muvaffakiyyet-i kamilesine tefahhür ile ilan-ı keyfiyyete ibtidar eyleriz.

Ahval-ı cezireye layık ve icabat zamane muvafık bir çare aranılır ise yerli zabıtlarımızın bu gibi hususatta ibraz ve isbat ede geldikleri iktidar ve ehliyetleri nazar-ı rnutalaaya alınarak muhafaza-i asayiş ile cinayet ve şekavetin imhası maksadına mebnî cezirenin muhtac olduğu ve bu ihtiyac bi-Umum ehali tarafından tamamıyla idrak tasdik edildiği polis nizamatiyla usul-i muhakemenin tebdili ve idare-i sabıkada ittihaz olunan usule tahvili için irad-ı delail ve berahine hacet kalmamıştır.

Evet, yerli zabıtlarımıza verilerek her maznun evvel emirde istintak olunmalı ve polis tarafından olunan tahkikat üzerine verilen şehadet-i mahkemece muteber ve makbul tutulmalıdır.

Yerli zabıtları ahval-ı mahalliyyeye tamamıyla agah olduğu misillü ahlakı bozan şekavet ve cinayet irtikabına meyal bulunan eşhası dahi bildikleri cihetle bir fiil cinayetin vukuunda mütecasiri derhal meydana çıkarılacağı şübheden varestedir.

Sahibi İmtiyaz: Kufi Zade Mustafa Asaf

Kıbrıs

İfade-i Mahsusa

İyd-i Said-i Fitr

Geçen Pazar günü vakit asırda atılan toplar o günü şehr-i Ramazan-ı Mübarek yevm-i ahiri olduğunu ve ferdası Pazartesi günü dahi ihtidayı şehr-i Şevval ve ıyd-ı fitr-ı mesadat iştimal olacağım Lefkoşa halkına ilan etmiş idi.

Cenab-ı fatıru's-Semavat vel-Arz umum-ı müslümin ve müslümat ve kaffe-i muvahhidin ve muvahhidatın dün~vi ve uhrevi rehber olduğuna inanmaz olan hazret kıranın, şeref efza-yı nüzul olduğu şehr-i Ramazn-ı gafran resandeki savm-ı salat ve taat ve ibadetini bi'l-Kabul mevud olan mesubat ve füyuzat ileyhesine mazhariyyetle bu İyd-i Saidi ve her yevm-i cedidi umum-ı din karındaşlarımız haklarında badi-i enva yemen-i saadet ve bi't-Tahsis veli'n-Nimet bi-minnetimiz hami-i din ve devlet, halife-i resul-ı rabb-ı izzet, padişah adalet penah ve şebîn-şah mekarim-i iktinah efendimiz hazretlerine ha-kemal şevket ve inayet etval-i ömür ihsanıyla serir ara-yı şevket ve saltanat ve sair-i madet-vaye-i mülukanelerinde kaffe-i bend-gan ve tebea-i şehr-i yarilerini daimi hal bahtiyari ile haiz nisab fahr ve müserret buyursun.

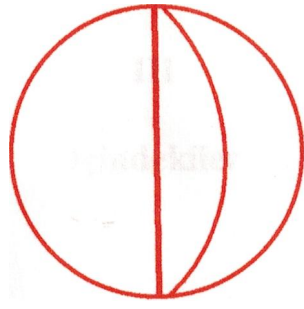
Amin.

İfade-i Mahsusa

Bir memlekette servet-i umumiyyenin temin vücûda ve bekasına ticaret ve ziraat ne mertebe hadim ise sanayiın dahi olbabdaki tesirâtı anlardan dun olduğu berahin ve delailden müstanidir.

Binaen aleyh bir mahalde ticaret ve ziraat ne kadar mazhar himaye olur ise zayı dahi o nisbette müstefid müzaharat olmak iktiza eder. Bu müzaharat ise iki suretle olabilir :

Biri taraf hükümetden diğeri cenab-ı ehalidendir.

K.K.T.C.
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü

Kıbrıs Gazetesi'nden Alıntılar

Mezuniyet Çalışması

Oya Akaç
IVB

950004

Haziran 1999

Lefkoşa / K.K.T.C.

III

İçindekiler

Konular	Sayfalar
Önsöz	. I
Giriş	. II
İçindekiler	. III

Sayı 29:

a - İfade-i Mahsuşa "Yeni Zaman'ın Namını (Kıbrıs) Serluhasına Tahvili	1
--	---

Sayı:30

a - İfade-i Mahsusa	3
b - Hicaz.ıMağfel'et Tiraze Azimet	4
c - Himaye-i Tuyur Cemiyyeti..... ..	5

Sayı:31

a - İfade-i Mahsusa	6
b - Barik	7

1
Sayı 3-:

a - İfade-i Mahsusa	9
b - Kıbrıs İdaerhanesinden Vurud Eden Mektup	10

Sayı 33:

a - İfade-i Mahsusa	13
b - İdarehanemize Vürud Eden Mektup	14

Sayı 34:

a - İfade-i Mahsusa " Terbiye-i Nısvan "	16
b - Firarı Der-Desti Hususunda Muvaffakiyyet-i Kamile	17

Sayı 35:

a - İfade-i Mahsusa " İyd-i Said-i Fıtr "	19
b - İfade-i Mahsusa	19

Sayı 36:

a - İfade-i Mahsusa	22
b - Rus Sancağı Muhbirimizden	23
c - Kulb İngiliz Altınları	24

Sayı 37:

a - İfade-i Mahsusa " Cezirenin Hal-i İd aresi "	25
b - Şeyr Dahilinde Arabaların Şiddet Ve Süratle Sürülmesi	27

Sayı 38:

a - İfade-i Mahsusa	29
b - Ziraat Bankası Tesisi	30
c - Çekirge Vergisi	31

Sayı 39:

a - İfade-i Mahsusa " İşret Ve Tütün "	33
---	----

Önsöz

Bu bitirme tez çalışması, Yakın Doğu Üniversitesi Fen - Edebiyat Fakültesi Türk Dil Ve Edebiyatı Bölümü'ndeki eski yazı olan Osmanlıca Lisanını daha iyi öğrenmek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu mezuniyet çalışması K.K.T.C. Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi'nde bulunan Osmanlıca bölümündeki Osmanlıca gazetelerinden birisi olan " Kıbrıs Gazetesi "nden seçilmek suretiyle günümüz Türkçe'sine çevrilmesi amaçlanmıştır.

Tez çalışmasını hazırlarken, bazı sorunlarla karşılaşmama rağmen başta Bölüm Başkanım Doç. Dr. Bülent YORULMAZ ve diğer bölüm hocalarımın yardımlarıyla bu zorlukları aştığımı söyleyebilirim.

Değerli Arşiv Müdürü ve personeline ve bölüm hocalarına bana yapmış oldukları her türlü katkılarından dolayı saygılarımı sunarken hepsine ayrı ayrı teşekkürü bir borç bilirim.

Saygılarımla

Oya Akaç

Kıbrıs Gazetesi

Giriş

Bu kaynak değerli yazar Cemalettin Ünlü'nün " Kıbrıs'ta Basın Tarihi " kitabından alınmıştır.

Yazar " Kıbrıs Gazetesi " ile ilgili olarak şöyle bilgiler sunmaktadır :

Şimdi Yeni Zamancılar, yeni bir gazetenin çatısı altındadırlar. Bu gazetenin adı Kıbrıs Gazetesi'ydi. Bazı kaynaklara göre Kıbrıs Gazetesi, Yeni Zaman Gazetesi'nin ad değiştirerek devamı olarak kabul edilmektedir.

6 Mart 1893 tarihinde ilk sayısı yayınlanan Kıbrıs Gazetesi de " Kıraathane-i Osmaniyye " tarafından çıkarılmaktadır. Gazetenin yönetim yeri " Kıbrıs Ceziresi'nde Lefkoşa şehrinde Mahkeme-i Şeriyye piş-gahında Osmanlı Kıraathanesi Matbaası " olarak gösterilmektedir. İmtiyaz sahibi Kufi Zade Asaf Bey'dir.

Gazete ilk sayısında amacını kesin çizgilerle saptamıştır.

1. Rum Basını ile savaşmak .
2. Gerçeklerin ışığı altında olaylara yaklaşmak, yalan beher yazmamak.
3. Türk Kültürüne ve Türk halkına hizmet etmek.
4. Jön Türk'lerin davasına destek olmak.

Gazete 1898 yılına kadar yayınıni sürdürür. Bir başka açıdan bakıldığında ada, hukuken yine Osmanlı devleti'ne bağlı görülmektedir. Ve hatta 1901 baskılı Hand Book Of Cyprus (Kıbrıs'ın El Kitabı) adlı kitapta Kıbrıs basınından söz edilirken " 1865 tarihli Osmanlı Basın Kanunu tahtında izin alınmadan gazete bastırılamaz ... " denilmektedir.

1890- 1900 yılları arasında osmanlı Devleti'nde Jön Türk'lerle kıyasıya bir savaş vardır. " Jön Türk'lerin davalarını desteklemeyi " ilkeleri arasına almış bulunan Kıbrıs Gazetesi'nin bu durumunu Osmanlı Devleti'nce dikkatle izleneceği doğaldı. İşte bu izleme 1898'de Sultan Abdülhamit'in on üç yıl " Dahiliye Nazırlığını " yapmış olan Memduh paşa'nın " arzusu üzerine " , Kıbrıs Gazetesi Asaf Bey tarafından kapatılır. Kıbrıs Gazetesi yayın yaşamı boyunca " Fen ve sanatta da yer ... " veriyordu. Gazetenin kendine özgü iç başlıkları da vardı. Bunlar :

1. İfiide-i Mahsusa
2. Ahval-ı Alem
3. Havadis-i Mahalliyye
4. Şuunat-ı Osmaniyye
5. Havadis-i Hariciyye .
6. Mütenevvia

Kıbrıs

İfade-i Mahsusa

Yeni Zaman'ın Naminin (Kıbrıs) Serlevhasına Tahvili

Malumdur ki bir cemiyet-i mütemeddinenin nazar-ı dikkatini celb etmek için bir gazeteyi layıkıyla idare etmek sair pek mühim umur-ı azimeyi idare eylemekten hala müşküldür.

" Yeni Zaman " namı altında neşr etmiş olduğumuz gazetenin sergüzeşti karilerimizin hatırlarından çıkmamış gerektir. işte ol vakit yekdiğerini teakib eden müşkülat ve telaşın seyetiyle bir münasib nam-ı tesmiyyesi nazar-ı ehemmiyyete alınmayarak o sırada hatıra tevellüd etmiş olan " Yeni Zaman " namı kabul edilerek gazetemizin devarn-ı neşrinde sebat gösterilmişti. Tecrübe insana mürşide mülke hasıl ettiği cihetle bi-lütfâ bizde gazetemizi muhavver layıkında ceryanını temin ve her mevani ve müşkülatı ref ve teskin edip asl-ı nazar ceddimizi saye-i mükarim sermaye-i cenab-ı hilafet-penahilerinin memalik-i mahrusa-i şahanelerinin her cihetinde tab ve neşr olunmakta olan gazetelere atf ettiğimizde bunlar mensup bulundukları memleketlerin isimleriyle yad olunduklarını görünce ve " Yeni Zaman " sözünde dahi bir mana-yı müfid olduğunu anlayınca o namın vatan-ı mukaddisemiz olan " Kıbrıs " serlevhasına tahvili ile ol vechile tevsiiini münasib görerek bu nüshamızdan itibaren vatanımız namına hizmete şuru ediyoruz.

Gazetemizin tesisi efrad-ı ehaliye havadis furuşlukla vesile-i ticaret olmayıp vezaif-i esasiyyesinden olarak maarif ve adab-ı umumiyeye hizmetle metbü-ı mufahhamın ve vatan-ı mükerremin hukuk ve menafi mukaddisesini enzar-ı yar ü ağyara alaya sai-i bi's-Sevab olmak kadiyye-i mühimmesidir.

Vakıan ehemmiyyet-i maruzaya mütenasib derecede bi-zaa-i bende-ganemiz mefkud ise de ala kadri'l-İstita daima o vazife-i asliyyeye vasıta-i neşr olmak için (Kıbrıs) namı ihtiyar kılınmıştır.

Bu bahsdan maksadımız ne olduğunu karinin kıram-ı ala tahmin ederler.

Bu bahsden maksadımız ne olduğunu karinin kiram-ı ala tahmin ederler.

Bina aleyh (Kıbrıs) 'ı neşr etmekten yegane maksadımız rütaka-yı sairemiz ile bi'l-İttifdak hakikaten padişahımıza ve vatanımıza elden geldiği kadar hüsn ü hizmet eylemektir. Çünkü matbü-ı mufahhamımızı ve vatan-ı muazzemızı gerçekten kebdî hayat-ı menafiimizden ziyade severiz.

Bunun için bizde madamü'l-Hayat her hal-i vikalimizi mücerred ala-yı şan ve şevket cenab-ı padişahive itila-yı saman ve satvet mülk ve devlet hazret-i hilafet-penahi uğur meyamin mevfüruna sadakane ve teda-karane hasır edeceğimizi, tezayüd-ı ömür ve şevket venab-ı şehr-i yarilerinin tekrarıyla, arz ve ebna ve bunu tekzib edecek neşriyyatda bulunmak emel-i halisanernize muadil iktidar ihsanını Cenab-ı Hakkın eltaf bi-nihayesinden tazarru' ve rica ederiz.

Sahib-i imtiyaz: Kufi Zade Mustafa Asaf

El-Hasıl cehalet insanı dalalatte bıraktığı dahi bütün bütün şaşırarak aleme eğlence eder.

Hicaz Mağferet Tiraza Azimet

İfa-yı fad(za-i Hac zımında bundan evvel Lefkoşadan hareketlerini yazdığımız zevat geçen posta yani şehir-i Şabanü'l-Muazzam'ın dokuzuncu günü Tuzla iskelesi'ne muvasalat ve mahal-ı muhtelifeden dahi o vazife-i mukaddesenin ifası için oraya gelmiş bulunan ati'z-Zikr kesianla mülakat ederek cümlesi b:!.den evvel emirde ümm ü Haram bint Milhan Hala Sultan hazretlerinin der-gah-ı şeriflerine azimet ederek ziyaret vacibü'l-Edayı icra ettikten sonra cümlesi birden tekve-i şerife-i m_üşarü'l-İleyhadarba-kemal ihtifalat ve tehlil ve tekbir kıraatıyla İskele'ye kadar teşyi ve orada bervece mutad dua olunduktan sonra hareket eylemişlerdir.

İfa-yı fariza-i Hac etmek niyet~hüda'-pesendanesiylebu sene-i mübarekede hareket etmiş ve henüz etmekte bulunmuş olan efrad-ı ehalinin kesreti emsali görülmemiş bir radeye baliğ olmuştur.

Heman cenab-ı feyyaz mutlak bi'l-Umum muvahhidin-i islamiyyeye kemal-i selamet ve afiyetler ihsanıyla tevkifat-ı samdaniyyesine mazhar buyursun.

- 1 Moralı Hüseyin Ağa
- 1 Çatozlu Ömer Ağa
- 2 Hüseyin Ağa haremiyle
- 1 Mehmed (Muhammed) Ağa
- 1 Çatoz İmamı Mehmed (Muhammed) Efendi
- 1 Pi-peresteronalı Musa Oğlu Mustafa
- 2 Vadili Karyeli Hacı Mehmed (Muhammed) Mecv haremiyle
- 1 İsmail Mustafa
- 1 İbrahim Ali
- 1 Hacı Hüseyin Hacı Süleyman
- 1 Mağusalı Hacı Kamil Ağa
- 1 Ve karındaşı Hacı Ahmed Ağa

Himaye-i Tuyur Cemiyeti

Şu son senelere bir maksad-ı kayır-hahaneye binaen teşekkül etmiş olan cemiyyetlerden biri de İngiltere de bilhassa tuyurun himatesi için teşekkül etmiş olan bir sosyetedir ki düşes Döporland'ın himayesi altında olan bu sosyete azası günden güne tezayüd etmekte imiş. Geçen sene hemiyet-i mezkure azası 4.000 kişi iken el-yevm 5.200 nüfusu tecavüz eylemiştir.

Tuyurun ne sebebe mebni himay edildiğine gelince:

Yalnız kadınların tezyinata ve modaya olan inhimaklarından naşi dünyanın her tarafında yüz binlerce kuşlar telef edilerek bunların rengarenk tüylerinden şapkalar vesair türlü kadın müzeyyenatına mahsus şeyler yapılmaktadır. Fakat kadınların bu heveslerine hizmet edildiği esnada bir yanından da bila lüzum bu kadar hayvanatın itlaf edilmesinden kat-ı nazar bazı nev-i tuyurun cinslerinin munkeriz olmasına dahi sebebiyyet verilmektedir ki bu gibi ahvalin bade ma önü alınması için kadınları bu gibi zayıatı mucib olacak modalara inhimaktan men etmek lazım olduğundan işte bu maksadın husulü için mezkur himaye-i tuyur cemiyyeti azasından bulunan kadınlar kendileri kuş tüyünden olan rnüzeyyenata asla itibar eiemeyip diğer bir takım nisvanı da bu adetten vaz geçirmeğe çalışmakta imişler.

Peşte'de neşr olunan (Luyid) gazetesi Rusya ve Almanya'nın münesebatı-ı siyasiyyelerine dair ~hıran yazmış olduğu bir makalede devleteyn müşaru'l-ileyha beyninde bir mukarenet husulüne dair olan mutalaatm esassız bulunduğunu ve Almanya'nın kuvve-i askeriyyesini tezyide lüzum görmesi Rusya'ca pek ziyade' mucib-i iğbirar olduğundan bu cihetin dahi böyle mukarenet akdı ihtimalini kamilen izale edeceğini beyan eylemiştir.

Sahib-i imtiyaz: Kufi Zade Mustafa Asaf

Kıbrıs

İfade-i Mahsusa

Ceziremizde hüküm-ferma bulunan vikayi-i müellime insanı hayret bir halde bulunuyor !

Cezireye verilen ser-pesit ekser-i ehalinin ve ale'l-Husus ebl-i kurranın hal ve hareketlerini ihlal ettiğine ve belki, cezire evrak havadisini bir müddetten beri işgal eden, şekavet ve cin'iyatın zuhur ve tekessürüne sebebiyyet verdiği hüküm etmekten cekinmeyeceğimiz geliyor.

Bu hal bazı taraflara şiddetle sirayet ettiğinden büyük rahatsızlık hüküm-ferma olmakta olduğu işitilmektedir.

Cezire derece-i matlubede terakkiyattan bu gün ___bbekr::e-kaldığı görülmekte olduğu gibi o dereceye vusul şu hal ile müstehil hükmünü almakta bulunmuştur.

Mem'Slik-isairenin her noktasında rnanziir dide-i ibtihaoinillet olan terakki ne derecelerdepezirg.:y,izdiyad ise cezirenin ekser cihetinde o nisbette intikasa başlamış ve bu gidişle bir müddet daha kalacak olur ise hüda-engerde ba-küllüye muhavveh netice vereceği izhan-ı encam endişanda, müdhiş levhalar teşkiline ibtidar etmiştir.

Şu ha'l-t -iümrân, refah, maarif, ittihat say ve gayret hususları gibi Wücutları ehemm ve elzem bulunan mevaddı imha ve şekavet; adalet, şikayet ve ihtiyaç gibi mezmumı halatı peyda edeceği şübhesiz değil midir ?

Beher sene ictima eden meclis-i kavanin heyet-i kiramı her halde menafi memleket ve ehali haklarında hizmet etmekte bulunuyorlarsa da itikadımızca en evvel nazar-ı mutalaaya almaları lazım gelen mevadd-ı cinayet ve şekavetin çare-i imhasıyla maarifin tamim ve neşri kadiyye-i mutena behası olduğu emir gayr-ı münekkerdir.

Rençberane teshilat itasıyla mezruatın zarar ve ziyandan vikayesi için yapılan " Desteban Kanunu" 'nun icrasını ehaliye mesul tutmakla temin etmişler ve bu hususta desteban memurlarına verilen nüfuz ve istikiklaliyyet ile dahi beyne'l-Ehali zuhuru tabii olan şikayet bir dereceye kadar önünü kesmişlerdir.

Cinayet maddelerinde ise ait olduğu mahal ehalisini mesul tutmak tazyik veya istinsak olunmaması ve polisin icabat zaman ve mekana göre tedabir-i lazime ve şedide ittihazına mezun bulunması ve yalnız madde-i cinayeti ihbri.retmeğe arzu eden bunlar ise anın şehadetini istima edebilmesi ve bu vechile olan istimai dahi mecliste maznun aleyhine delil kuvva olamayarak mücerred o şahidin tekrar ol veçhile şehadet vermesi usul-ı müttehize iktizasından bulunması fenalığın izdiyadına sebebiyyet verip imhasına medar olamıyor çünkü maznun veya müttehim muhbirlerin istintaklarında gösterilen *tazyikatdan bi'l-istifade tahlis keriban eylemelerine büyük kolaylık ve yardım buluyorlar.*

öteden *beri herkesce dahi arzu olunduğu vechile polislere bir dereceye kadar istiklaliyyet ve polis zabitanı* tabii yerlilerden bulunacağı cihetle adeta rnahalliyyeye göre tasvib ve iltizam edecekleri tedabir ve teşebbüsatin icra eylemelerine mezuniyyet ita edilmesi ve bunun ile beraber der-dest olunan maznunun evvel emirde istintak olunması keyfiyyetleri cinayetin önünü almak için başlıca elzem-i mavaddan olduğu çünkü evvelleri bu gibi hususatta icraat enfü'l-Beyanla her fenalık meydana çıkarılarak çare-i seriasına muvaffak olunulduğunu cümle-i mücerrebatımızdan bulunmuştur.

Şu da hatıra gelebilir ki ait olan ehali bir canı ve katili meydana çıkartmak vazifesiyle mükellef olmalıdır. Bunun için dit gibi bir mecburiyyet tahtına elenseler muvafık ~Imez mi ?

Efkarımız vatanımız fenalıktan vikayesiyle etialisinin daima terfiye ve asude hallerini görmek arzusu olduğundan bu vechile hatıra gelen şu mutalaatı ait olanların nazar-ı mürüvvetlerine halisane arz ettiğı münasib gördük.

Harik

Yeni Kapı haricinde mevsim-i sayfta kahvehane ittihaz olunmak üzere geçen se,r,e ahşabtan inşa olunan kulübe geçen Salı günü akşamı n~gah ateş alarak bütün yanmıştır. Böyle evde içinde olup iskan olunmayan bir mahalde ateş zuhuru başka başka şübheleri davet etmekte ise de polis idaresi lazım gelen tecessüsat ve tedkikatı icra edeceği badihidir.

Ayvasıl karyesinde vukuunu geçen nüshamızda dere ettiğimiz kital-i facia beş kişi tarafından icra olunduğu bu kerre polis tarafından olunan ikdamat ve tedkikat-\ciddiyye semeresiyle karye-i mezbure destebanı Hasan nam kimesnenin şehadetiyle meydana çıkarılmış ve ancak merhum desteban yalnız Şillura'lı Hacı Hasan'ın oğlu Mahmud ve yine karye-i mezbureli kızımız namlarında iki kişisini tanıyabilmiş olmasıyla cani-i merkumun derhal der-dest olunarak taht-ı tevkife alındıkları cümle-i müstahberatımızdan bulunmuştur.

Kıbrıs Gazetesi

İfade-i Mahsusa

Şeref-i idrakiyle müşerref olduğumuz işbu şehr-i Sıya,m-, mağfermt enc~mın haiz olduğu enva-i fazilet ve kuddisiyyet ~yşt-ı celileve inayet-r aliyye'ile rehtnirütbe-t bedahettir.

Cenab-f hakkın bizim gibi acizlere en büyük bir /~tiyye-i sübhaniyyesi olan Ramazan-l mağfer~t nişanda hakkı batıldan fevk ve temyize delalet eden Kuran-ı Kerim dahi levh-i mahfuzdan dünyaya şeref-bahtınüzül olmuştur.

Bu şefir-i mübarek içinde olan rahmet-l fuyuzat-ı ilahiyye tad~dı kabil olmayan surette olup insan şu fırsattan istifade ile gece ve güRdüz ibadet ve taatla vakit geçirmeli ve bu meyana da tatyib-ihatırla telif-i kulübe her zamandan ziyade say ve gayret etmelidir.

Binae'-t,aleyh Ramazan gibi 'bir nimet-i celilenin kıymetini takdir ederek umum ehl-i imana farz-ı ayn olan savmı kemal-i ihlas ile ifa etmek muktaza-yı adab-ı islamiyye ve ubudiyyet olduğunu bildiğimiz için bu vazifeyi memnuniyyetle eda ediyoruz.

Hususuyla ramazan insan için bankiran değil muhass-ı server ve sefa-yı vicdandır.

Bu babda derkar olan menafi ve muhassenat-ı adidesi kalem ile tarif olunamaz.

Memleketimizde ise hamd olsun bütün bütün ehali-i islamiyye fariza-i savmın şeref ve meziyyeti layıkıyla derk ve teyakkuz ettikleri için daima savm ve salavata müdavemet etmekte olarak herkes yekdiğerine izhar-ı muhabbet ve müvedded eylemekte bulunmuşlardır.

İttihad ve ittifak ise ümmet necibe-i islamiyyenin esasen makbul ve merğub bir haslet bir güzidesi olduğundan ana imtisal edenler her halde nail-i amal ve derinde mazhar selamet ve saadet olurlar.

işte an ban ehali-i islamiyye arasında meşhud uyun-ı iftihar olan muhabbet ve muhalisat ihvet-mendane her tarafı bir başka zinet ve letafetle tenvir ve kulüb-i muvahhidini tathir ve tesrir

A,...
etmiş olan Ramazan nişanın fuyuzat-ı celile ve kiramat bahiresinde neşet etmiş olduğuna şübhe yoktur.

Tahdis-i nimet kabilinden olmak üzere şurasının da beyanına lüzum görürüz ki ceziremiz ehali-i islamiyyesinin öteden beri fitret-i zatiyyelerinde meknuz olan müesser fütüvvet ve merhamet ve ale'l-Husus garib nevazlık gibi hasail-i mümtaza her zaman isbat-ı asar eylemekte ise de bu misullü eyyam-, mesude ve mübarekelerde maa ziyade nazar-ı memnuniyetle görülüyor.

Heman cenab-ı hakk cümlemizi hüsn ü ahvale muvaffakiyyetle mesrurü'l-Bal buyursun.

Kıbrıs Idarehanesİnden Vürud Eden Mektup

Tab ve neşriyle menafi-i dahiliyyeye hizmet ve bu sebeple urnurn-ı ihvan vatani mecbur minnet ve şükraniyyet etmekte bulundukları (Kıbrıs) hakayık-ı nüvisin her hafta mutalaasıyla minnet-dar ve hukuk-ı meşrua-i milliyyemizle menafi-i sahiha-i mülkiyyemizi müdafaada görülen mesai-i mebrure ve ikdamat-ı meşkurelerinden dolayı haiz fahr ü mesarız.

Muteber gazetelerinin bir nüshasında irad buyurulmuş olduğu vechile " Kıbrıs "ın tesisinden maksad ali-i vatan-perverileri umumen vatandaşlarımızı havadis ve şuunat sahiha-i gönyeden vaktiyle haber-dar etmek olup tutulan meslek hakikat halde bu maksadın husulünü temin etmekte ve " Kıbrıs "ı görüp dinleyenlerin cümlesi gerek münderecatının efkar ve hissiyyat-ı ammeye mutabakattan ve gerek menafi mukaddise-i islamiyyeye hizmetten dolayı vicdanen hassa-i çakirdaneme isabet eden vazife-i şükraniyyetimin ifasına müsaraat ve muvaffakiyyet-i tamme ile devam-ı intişarını dergah cenab-ı perver-katdan temenni eder ve saniyyen gazete-i valalarının matbuatı tair misGliü daha büyücek ve bir iki sahife daha ilavesiyle 'neşr buyurulması hususunu lisan-l umumi namına olarak istirham eylerim.

Fi 1 Ramazan-ı Şerif sene 1310

Hadim-i Vatan

Sahib-i varakanın hakkımızda bu vechile şayeste gör ileri
lütף ve iltifatlarına teşekkür ederiz.

Gazetemizin bir iki sahife üzerine neşri karilerimizin rağb - "f~~".
teşvikine mütevakıf bulunduğundan muvaffakiyyetimiz halin~___/"
yalnız bir iki sahife olarak neşriyle iktifa etmeyerek haftada iki
defa çıkarılmasına n'ailiyyetimizi eltaf-ı 11'ahfyye ve tevfiyat-ı
samdaniyyeden temenni ve istida eyleriz.

Kıbrıs

Kıbrıs

İfade-i Mahsusa

Mail-i kemalat olan fikr-i beşer intizam için hudud bulamaz. Bilhassa terakkiyat-ı hazire-i alem beyne'l-Kıvam rekabeti tevlid ettiği cihetle tarik-i tanzimat ve ıslahatta her gün kat oluna gelen mesafe hakikaten akıllara hayret verecek bir radeye gelmiştir.

Din-i mübeyyen-i Muhammedi', Avrupalıların da that-ı tasdikinde olduğu üzere, insanı kemalat ve terakkiyata sevk etmek hususunda teferrüd ederek en birinci mevki ihraz eylemiştir.

Bunun için dinimizin bize tavsiye ettiği bazı umur-ı dairesinde gayr-, müslümanlardan geri kalmak bizim afv olunabilir hatalar add olunamaz.

Lakin bizim bu gibi umura geri kaldığımız'var mıdır ? ifal ve hareketimiz içinde mülel-i sarie önünde hurnret-lhicabl" dai olacak nevden biri bulunabilir illi ,? Tasaddük ve iane yakınlarla gelinceye kadar memalik-i Islamiyye sairede olduğu gibi buranın dahi imtiyazat-ı mütenevvası meyanında en ziyade rnucitr'şeret ve şan olanı sayılırdı. Buna da pek tabii nazarla bakılır. Çünkü cenab-ı allahın kelamı, peygamber zi-şanın ehadisi ashab-ı resulü'llah efali., erkan-ı ümmetin imtisalleri efrad-ı islamiyyeyi hep beni nevinin muhtacına imdaden malik oldukları iki lokmadan birini tasaddük etmeğe teşvik ede gelmiştir.

Memalik-i islamiyyekadar ve miktarı itibarıyla iane ve zekat ve sadaka vermiş ru-yu zeminde bir memalik görülmediği gibi bugün dahi emsal-i müşahede olunmuyor.

Bu derecede ashab-ı hayrat-ı islamiyye neşr-i ulum, atam-ı fukara, himaye-i , inşa-yr müberrat ve sair için hakkıyla ianattan çekinmeyerek bi'l-Cümle fukara ve muhtacını güzelce giydirip tokca doyurmağa, temizce meskenlere yerleştirmeğe gayret ve himmet etmelidirler.

Müşerref olduğumuz din-i mübeyyen intizarn-ı alem için min tarafil-Lah ihsan olunan kanun-ı ilahidir. O kanun-ı münifin

ahkam-ı celilesinden müstefid olanlar için henüz hassa-i şeref ve istifafeye malik olmayan beni nevini agah etmeğe çalışmak vacibdir. İslam olmaklığın vazaif-i asliyyesi bu iken bugün cezirenin etrafına göz gezdirilir ise vazife-i mezkurenin ifa olunduğuna şehadet edecek pek az @sar-ı meşhud olabilecektir. Bunun için ala-yı kelimetu'l-Lah uğurunda ne kadar büyük teşebbüslerde bulunsak, din-i mübeyyin bize gösterdiği hudud dahilinde hareket etmek mecburiyyetinde bulunacağımız cihetle, kimsenin şikayet ve itirazını davet etmiş olmayız. "

Memalik-i islamiyye kadar fikren ittihad üzere yaşamak istidadında bulunan bir memalik-i yeryüzünde yoktur. İslamlar ilk nazarda bir çok kıtalarda ve bir çok hükümetlerin zir-i idarelerinde bulunmak hasebiyle pek dağınık zannolunur ise de harita öne alınarak bakılırsa bahr-ı muhit atlası sahilinde bulunan Fas'tan bahr-ı muhit-i kebir sahilinde bulunan Çin'e kadar olan memalik-i ehali-i asliyyesi itibarıyla bile... fasıla memalik-i islamiyyeden maduddur.

BinaeQ.._Şleyh bizde vazaif-i diniyyemizden olan ittifak ve ittihata tamamıyla takvit vererek esasen müslim ~ukları halde cehalet cihetiyle ehalişi şerait-i esasiyyeden bile bi-haber olarak kalan bazı köylere cami ve mektepler yapıp vaazlar göndermeliyiz. Bu suretle mail-i hayret ve ianat olan cemiyyet-i islamiyyeye emniyyet gelip bir eser-i celil-i cisim halen ve müstakbelen temin edilmiş ve cemiyyet-i islamiyyenin şan ve şerefi artırılmış olur.

idaremize Vurud Eden Mektup

Efendim :

Fıtret-i beşeriyyesindeki meyl-i meali icabundan olarak her emeli tecemmülat-ı fazile-i insaniyyeye meftun. bulunan bir muharrerin, hakikat vadisinde beyana çalışacağı efkacelalet-nürna uruk ve havass-ı beşeriyyeyi tabiatıyla müteyakkız bir hale irca ederek merkez dimağ-ı beşerde öyle hissiyyat-ı asil~ne tevlid eyler ki müesser-i terakkinin enva-i kemalatın her

fikirde, her cemiyette tezelzül-i intizam hale bedel-i tahammül kemal ve istiklal eylediği bir devr-i ruşen-i itibar edilir.

Efkar-ı umumiyyeye mühim ve müfid müesser hasıl edebilecek öyle bir muharrerin kaleminden çıkan bir gazete, taratdan-ı milliyyet, ibtila-yı kuvvet gibi yeni yeni l~zime-i mühimme-i insaniyyeyi her an ve zaman medar-ı iftihar ve vecibe-i insaniyyet bilir o halde o nüsha-i marifet hadimi bulunduğu vatan ehalinin serair ve tecliyatını veya tabir-i aharla seyahındaki intizam ve nevakısını-ierae eyler bir mirat-ı hakikat hükmüne geçer ki, rehber terakki olmasına mükafaten herkeste anı mahbube-i vizdanı makamında tazize kıyam eyler.

işte şimdiye kadar ezkarıyla müftehir bulunduğum evsaf-ı kerimeyi haiz olmakla beraber mevki intişar-ı ihtiram olan " Kıbrıs " 'ınız anlaşılıyor ki, ümmet-i Osmaniyyemizin tenviri uyun-ı hakikat ve teşnif-azan müsadakat eylemesine medar-ı ceraidin makam tahsisine dahil bilmek istidadını kazanmıştır.

Hele her ferde tayin elzemiyeti derkar olan meslek hususunca " Kıbrıs " 'mızın ittihaz buyurdukları meslek-i istikame.t,-nümün eltaf-ı ilahfyyeye mazhariyyetle beraber millet bildiğimiz efkar-ı müttehidenin tervic makasdı, nokta-i nazardan pek manidar alkışlarına nail olacaktır. Bir de mebde intişarı çok zaman olmayan " Kıbrıs " 'ınızın münderecat-ı mahkanelerinde tehyic ve ihtiras etmek rütbe-i aliyyesini kesb eyleyen efkar-ı umumiyye-i osmaniyyemiz elbette bundan böyle asar-ı terakki ibrazına daha ziyade bezl-i vücud ey_leyecektir.

Çünkü intihab mesleğindeki isabet fikrin tezkiyye-i ahlak ve tenvir-i efkar halka pek büyük tesiri vardır.

Ma mafiye hakkaniyyet perver bir muharrere tebdil-i meslek ettirecek alemde hiç bir mania tasavvur olunmadığından şayet öyle bir tehacım ve tazyika düçar olmuş olsa bile yine her halde muhafaza-i şan mesleğe cehd eyler.

Fakat öyle bir muharrerin mesleğindeki asah-ı efkar ve sebat civan-merdane her sahib-i vicdan nezdinde başka bir tesir, başka bir hiss peyda eder ki ulviyyet malik olan aali bile işte o hissi takdirden külliyyen acizdir.

Çünkü dünyada arz-ı hizmetten garz-ı iktisab şan ve şeref etmek ve metbu-ı mafahhamına ibraz-ı sadakat eylemekten gayrı bir çare yoktur. " Kıbrıs " 'ınızın ise bu mukaddes-i meziyyetlerin hiç birinden mahrum olmadığı görülüyor ne

söyleyeyim ; hem^en hakk-ı mutmesut olan amal-ı hayriyenize
muva^{ff}ak buyursun.

(Rastko)

Amin

(Kıbrıs)

Sahib-i İmtiyaz : Kufi Zade Mustafa Asaf

Kıbrıs

İfade-i Mahsusa

" Terbiye-i Nisvan "

Bugün bizde nisvanın emr-i tebiye ve tahsili hakkında o kadar ihtilaf-ı efkar vardır ki bu ihtilaf-ı efkarın menşeyini anlamak, esbabını teşrih etmek icab etse bir çok sahifeler doldurmak iktiza eder.

Bazı nisvanın tahsilim abes görür. Ahval-ı alemden, terakkiyat-ı medeniyyeden bi-haber olarak yaşamasını reva görerek bu fikr-i batılının tervicine medar olsun için bir takım safsata perdazane burhanlar getirir, deliller tadad eder. Daha ziyade sahib-i ensaf olanlar akaid-i diniyyesini öğrenmeğe medar olmak için benat-ı vatanın bir parça okuyup yazmasına müsaade veya doğrusu müsamaha ederler.

Kızlarımız, hanımlarımız neden okumak yazmak bilmesinler ? Ne için lezzet maarifi tutmasınlar ? hanımlarımız iffet ve ismetin kudsiyyetini anlayacak, takdir edecek, din-i mübeyyininin ahkam-ı celilesini idrak eyleyecek, vatana kalbi hissiyyat necibe-i vatan-perverane ile dolu fedakar, gufur-ı vlad yetiştirmenin usulünü bilecek kadar ne için maarif aşına olmasınlar ? İşbu hakikat, bu gün yüzde kaçımıza isma edebiliriz ?

Kız çocuklarımızın terbiyelerini ihlal eden mevaddın belki birincilerinden başlıcası da evlerimizdeki tarz-ı terbiyedir.

Gayretli hanımlarımızdan intizar ettiğimiz hizmet kız çocuklarımızın suret-i terbiye ve tahsillerindeki münasebetsizlikleri mahv ederek bazı dalgın erkeklertrni irşad etmek, tarz-ı taayyüşümüzün, imrar-ı hayatımızın eyi ve fena cihetlerini bir fikr-i hikmetle muhakeme ederek anlamak ve anlattırmaktır.

Bizde kız çocuklar nasıl terbiye edilirler ? Bu terbiye şan-ı millimizi alaya yardım edecek semerat-ı nafia verebilir mi ? Noksan olan bu usul-ı terbiyeyi suretle ıslah etmelidir ? Hanım kızlarımız adab-ı diniyyemize adat-ı milliyyemize muvafık

surette terbiye görüyorlar mı ? Görmüyorlarsa buna sebep nedir ? Bir Türk kızı, bir Osmanlı hanımı - Şan-ı Osmanimize layık olmak için nasıl terbiye olmalı ? Ve nasıl tahsil ettirilmelidir ? Bir Osmanlı hanımı erkek çocuğunu nasıl terbiye etmelidir ? Gibi nukat-ı mühimmeyi teşrih, tarif, tasvir necibesiyile mükelleftir.

Bugün bizde beşiğini salladığı çocuğunu hissiyyat-ı vazife ve milliyye uyandıracak bir takım nağmet ile uyutan bir valide var mıdır ? Bilakis saçma ninniler hala işitilmekte " Zincirli fellah geliyor " gibi gayet tahvifler, en münasebetsiz tehditler devam eylemektedir. Çocuklarımızı odalardan dışarıya yalnız çıkmayacak kadar korkak büyütmede el-an musarız.

Çocuğunu terbiyeden aciz validelerin " şunu yapma fenadır, bunu yapma şöyledir ; gibi yollu yolluz terbiyeleri heman umumiyet itibarıyla caridir ."

Şu mahzurları mahv ve izale edecek maarifin başka bir vasıta daha yoktur. Anın için tamim-i maarife hep birden gayret edelimde fikirlerimiz açılsın. islamiyyet, Osmaniyet nedir anlayalım. Harurnlanrruz bi-hakkin Osmanlı evladları yetiştirsinler. Giderken validelerin, mazallah evden cenaze çıkmış gibi ah ve feğanları metanet-i kalbiyye altında kalsın. Gözler yaşarsın, fakat ağzından kemal-i metanetle" oğlum git, mülk ve devlete hizmet et. inşallah yine gelirsın. " gibi güzel sözler işitilsin.

Nisvanımızın terbiye ve tahsilindeki ehemmiyyeti bizim gibi acizlerin bi-hakkin tarif ve tasviri iktidarı fevkindedir. Ümit ederiz ki bizce mesail-i hayatiyyeden madud olan bu terbiye ve tahsil nisvan meselesi hakkında şu yazdıklarımız gayretli ve hamiyetli karilerimizin hissiyyat-ı necibelerini ve nuhabbet-i vataniyyelerini tahrik eder de nisvanımızın terbiye ve tahsilindeki ehemmiyyetin cevher-i hakikatini görerek himmetlerini deriğ etmezler.

(Firarı Der-desti Hususunda Muvaffakiyyet-i Kamile)

Baf Kazası muhbir mahsusamızdan alınan bir telgrafname mealine nazaren vadi-i firarda bulunan katil ve şaki-i meşhur Dimitri bu kerre polis zabitan umur-ı şinasanından Naim

Efendi'nin gayret-i ciddiye ve tedbir-i hasenesiyle hayyen derdset olunarak Baf Kazası hapishanesine nakl olunduğu maa'l-İftihar anlaşılmıştır. Bu hususta cümleden ol zabıt mumey ileyh Naim Efendi'nin ikdamat-ı mütevaliyyelerine teşekkür ve muvaffakiyyet-i kamilesine tefahhür ile ilan-ı keyfiyyete ibtidar eyleriz.

Ahval-ı cezireye layık ve icabat zamane muvafık bir çare aranılır ise yerli zabıtlarımızın bu gibi hususatta ibraz ve isbat ede geldikleri iktidar ve ehliyetleri nazar-ı rnutalaaya alınarak muhafaza-i asayiş ile cinayet ve şekavetin imhası maksadına mebnî cezirenin muhtac olduğu ve bu ihtiyac bi-Umum ehali tarafından tamamıyla idrak tasdik edildiği polis nizamatiyla usul-i muhakemenin tebdili ve idare-i sabıkada ittihaz olunan usule tahvili için irad-ı delail ve berahine hacet kalmamıştır.

Evet, yerli zabıtlarımıza verilerek her maznun evvel emirde istintak olunmalı ve polis tarafından olunan tahkikat üzerine verilen şehadet-i mahkemece muteber ve makbul tutulmalıdır.

Yerli zabıtları ahval-ı mahalliyyeye tamamıyla agah olduğu misillü ahlakı bozan şekavet ve cinayet irtikabına meyal bulunan eşhası dahi bildikleri cihetle bir fiil cinayetin vukuunda mütecasiri derhal meydana çıkarılacağı şübheden varestedir.

Sahibi İmtiyaz: Kufi Zade Mustafa Asaf

Kıbrıs

İfade-i Mahsusa

İyd-i Said-i Fıtr

Geçen Pazar günü vakit asırda atılan toplar o günü şehr-i Ramazan-ı Mübarek yevm-i ahiri olduğunu ve ferdası Pazartesi günü dahi ihtidayı şehr-i Şevval ve ıyd-ı fıtr-ı mesadat iştimal olacağım Lefkoşa halkına ilan etmiş idi.

Cenab-ı fatıru's-Semavat vel-Arz umum-ı müslümin ve müslümat ve kaffe-i muvahhidin ve muvahhidatın dün~vi ve uhrevi rehber olduğuna inanmaz olan hazret kıranın, şeref efza-yı nüzul olduğu şehr-i Ramazn-ı gafran resandeki savm-ı salat ve taat ve ibadetini bi'l-Kabul mevud olan mesubat ve füyuzat ileyhesine mazhariyyetle bu İyd-i Saidi ve her yevm-i cedidi umum-ı din karındaşlarımız haklarında badi-i enva yemen-i saadet ve bi't-Tahsis veli'n-Nimet bi-minnetimiz hami-i din ve devlet, halife-i resul-ı rabb-ı izzet, padişah adalet penah ve şebîn-şah mekarim-i iktinah efendimiz hazretlerine ha-kemal şevket ve inayet etval-i ömür ihsanıyla serir ara-yı şevket ve saltanat ve sair-i madet-vaye-i mülukanelerinde kaffe-i bend-gan ve tebea-i şehr-i yarilerini daimi hal bahtiyari ile haiz nisab fahr ve müserret buyursun.

Amin.

İfade-i Mahsusa

Bir memlekette servet-i umumiyyenin temin vücûda ve bekasına ticaret ve ziraat ne mertebe hadim ise sanayiın dahi olbabdaki tesirâtı anlardan dun olduğu berahin ve delailden müstanidir.

Binaen aleyh bir mahalde ticaret ve ziraat ne kadar mazhar himaye olur ise zayı dahi o nisbette müstefid müzaharat olmak iktiza eder. Bu müzaharat ise iki suretle olabilir :

Biri taraf hükümetden diğeri cenab-ı ehalidendir.

Bizde hükümet bu hususda kendi uhdesine terettüb eden hümemi deriğ etmekte olduğu emir gayr-ı münekkerrdir. Fakat maa't-Teessüf itiraf etmek iktiza eder ki halkımız tarafından bu babda ibraz olunan asar rağbet ve muavenetin der~r~,si pek mahdud ve eğer mübaliğa caiz ise hem~ metkud denilebecek bir radededir. Cezirece zayıin himayesi için iktiza eden gayret bi't-Tabi hükümetten ziyade ehaliden görölmek lazım iken emir bir aksdır.

Bunun tesirat-ı muzırresi cümlesinden olmak üzere cezirenin hiç bir tarafta küçük büyük fabrikalar vücuda getirilmediği gibi bu suretle harice olan ihtiyacımızın sevkıyla kendi paramızın harice gitmesi esbabı gittikçe tekessür etmektedir.

Daha şurasıdır ki kendi memleketimizin mahsülat-ı mamulat ve mensucatının terakkisine ehemmiyyet verilmekten başka rağbet dahi gösterilmemektedir. Mesela Kıbrıs'ın peynir ve hellimi hem~ memalik-i sairenin mahsulüne rekabet gelen bir takım köhnemiş ve mevadd-ı saire ile terkiib olunmuş peynirleri tercih ettiğimiz gibi tereyağı çıkarılmasına dahi merak edenimiz bulunmaktadır. Sabun imali sair küçük memleketlere kadar taammüm ettiği halde burada belki nasıl yapıldığını bilenler az bulunur. Hala pek mensucatı için bir dest-gahla dokunmakta ve bu suretle tabii bir çok vakit ve sarf olduğundan gali fiyatla satıldığından herkes Avrupa mamulatına müracaata mecbur olunmaktadır. Debbağ esnafımız henüz bundan asırlarca evvel ittihaz olunan usul üzere ayrılamayarak terakkisi çaresini aramaktadırlar. d

El-Hasıl bu terakkiyyattan mahrumiyyet hep ehalimizin atalet ve bitaat hallerinden ileri ge~ekte olduğuna şübhe yoktur. Hele ehali-i islamiyyenin bu yüzden kamilen bi-behre kaldıkları vareste-i şerh ve izahdır Q..

Cezireden heman her sene evlad ve vatandan bir kaç kişiler bera-yı tahsil taşrada birer mektebe gidiyorlar ; bunlar mekteblerinde tahsilini itimam edince kimisi memuriyyet kimisi avukatlık ve bazıları da ticarete süluk ediyor. Acaba bunların içinde birisi çıkıpta mekteb-i sanaiye giderek vatanına yardım edecek bir hizmette bulunur mu ? Garibdir ki cezirede bulunanlar sanatta inhimak etmeği bir bar sakil veya daha doğrusu ar.b add ederek ötede beride sefil ve rencide halde yaşamağı tercih ederler. Hele ehali-i islamiyyemizden perverlikten ma ada bir meşguliyyette bulunmaları en azim teessüfleri dai değil midir ? Cezirede müslüman olarak kaç tüccar ve kaç sanası sahibi bulunuyor .Q? Biz diyebiliyoruz ki ~inde bir ancak bu işlerle meşguldür. ,aılarda mükemmel değillerdır. !

El-Hasıl hanıyyet vatan-perverlik iktizası ceziremizce lazım olan sanayi-i matlub vechile tahsil ve mevcut bulunanları ıslah ve terakki ettirmeğe say ve gayret ederek harice olan ihtiyacımızın izalesiyle kendi paramızın yine kendi memleketimizde kalması esbabını temin etmek hususidir.

Mutad üzre yarın Tuzla İskeleyi'ne vürudu intizar olunan Nemse Vapuru'yla Hicaz Mağferet Traze azimet eden zevatın ve deb derin iktizasından olarak icra edilen resm-i veda ve teşrifatın bervec-i zir beyanında tezyin sütun mahferet eyleriz.

- 3 Cezire müfettişi faziletli Hacı Ali Rıfkı Efendi familya ve mahdudu Münir Efendi'yle
- 3 Biraderi Müderris faziletli Hacı Veli Efendi familya ve mahdudu Fazıl Efendi'yle
- 3 Mevlevi Şeyhi reşadetli Hacı Safvet Dede Efendi familya ve mahdudu Feyzi Efendi'yle
- 2 Molla Paşa Efendi familyasıyla
- 2 Baf Kazasına tabi Labetku karyeli Molla Musa kerimesiyle
- 1 Bahçeci Hüsseyin Ağa
- 1 Babuşcu Hacı Ali Ağa'nın oğlu Usta Mustafa
- 1 Bakkal Derviş Muhammed (Mehmed) Ağa
- 1 Ekmekci Salih Ağa
- 1 Merhum Şükri Efendi haremi Hanım ve mahdumu Hafız Ahmed Efendi
- 1 Mekteb Rüştü Muallim Evveli Hacı Hafız Ziyai Efendi'nin Validesi Hanım
- 1 Aşçı Hacı Mustafa
- 1 Akaca karyeli Mümine Kadın
- 1 Peresronalı karyeli Aziz Ahmed Bafidi
- 1 Kaza bifanlı Mustafa Ahmed

Sahib-i İmtiyaz : Kufi Zade Mustafa Asaf

Kıbrıs

İfade-i Mahsusa

Meclis-i kavanin heyeti şu bir kaç gün zarfında 4 - 93 seneis, bütcesinin tedkikiyle meşğul bulunuyorlar. Ehemmiyyet-i fevkaladesinden naşi bütcenin Defter-i Hakani idaresi maaşat ve mesarifatına nazar-ı dikkatlerini hasır etmektedirler.

Daire-i mezkure umurunun intizam ve inzibat halde ceryan etmemesinden şikayet edenler pek çok olduğuna nazaren bütcenin tedkikinden evvel umur-ı tahririyye ve kaydiyyenin muamelat-ı esasiyye ve teferruat- sairesi mutalaa olunsa daha muvafık olacağını beyandan geri durmayız.

Osmanlı zamanı ashab-ı musalih işlerini nihayet bir kaç gün zarfında tesviye ederek sonra da bir güne mülkülata düçar olmazlardı. Şimdi en ufak bir iş için günlerce belki hatfalarca dairede uğraştıktan ma ada bir çokta paralar sarfına mecbur oluyorlar.

Daha ağreb ve ca-yı teessüf olan nokta şurasıdır ki şimdiye kadar emlak ve araziye dair vukua gelen münazalar mahkeme-i nizamiyyede türlü türlü şekillere giriyor. Defter-i Hakani'de verilip mahkemede ibraz olunan koçanlarda gösterilen hududlar yekdiğerine muhalif veyahut isbat-ı müddea zımnında ikame olunan şehadet ve erae edilen evrak-ı kuyud-ı hakaniye mugayir bulunuyor. Bunun üzerine haklı haksız ve haksız haklı çıkıyor. ki vukuu defatla görülmektedir. Hele tahrir-i cedit muamelesi ashab-ı araziyi başka başka müşkülata düşürmektedir ki içlerinde arazinin mikdarını, hududunu tayin edecek pek az kimseler bulunmaktadır. Bununla beraber mesaha edilen arazi her bir komisyonuyla icra olunup bu surette sehv ve hata defatla vukua gelmektedir. Vakian sehv ve hatanın tashihi için ait olan taraftan müracaat caiz ise de bu gibi müracaatların tayin olunan beş on gün zarfında icra edilmesi meşrut olduğundan sahib-i arazi hakikate mutalli olup işi an.lattırincayakadar o müddet-i muayyene geçmiş olacağından ve andan sonra bir güne şikayet-i istima heman mümkünsüz bulunduğundan o, kimse mütezarar olarak mecburi sükutu

ihtiyar ettiği gör÷lmektedir. Hele sahibi arazi li-ecli'l-Musliha başka bir mahalde bulunuyor ve tahrir-i ceditde yanlışlık vukua bulur ise müddet-i muayyene zarfında tabii müracaat ve şikayet edemeyeceği cihetle hukukunu mahv olmuş hükmünde add olunacağı bi-iştibahtır.

Ne hal ise lisan-ı umumi memleketin ruhu müsabasından bulunan hakani dairesinin ıslah ve tanzimi neye mütevakıf ise icrası hususunu ait olanlardan talep etmektedir.

(Rus_sancağı Muhbirimizden)

Bu sene Ruz'da kuraklık ; vevaşayir ve ehali-i mahaliyyenin bir kısmı vilayat mütecavere dahilinde dağınık olduğu halde ağnamin geçen seneye nisbeten epeyce fazla olacağı tadad memurlarının mücerred olan hasafet ve istikametleri anlaştıyor ? Buna numune olarak mülhakat livadan henüz reside-i hadd-ı hitam olan Aşare kazası merkezi kayığından geçipte tadad olunan ağnamin s°ctabıkını bulduktan başka otuz dört bin beş yüz küsur koyun fazla çıkarıldığı reyü'l-Ayn görmüş olduğum tadad defteriyle sabit olmuş ve bu da doğrusu memuru bulunan Kıbrıslı merhum Tüccar Şükri Efendi Zade rifatli Mustafa Haşmet Efendi'nin fitreti zatiyyesinde merkur olan müesser gayret ve sadakattan ileri gelmiş olmasıyla bizzat mutasarrıf liva ve sair erkan ve mütehayyizan memurin taraflarından mazhar takdir ve iltifat olduğunun !

Ve Ruz Sancağına tabi Cubur ve Akidad ve Bakara ve Elbu kemal ve Sence Aşayiri'nde hamidiyye alayları teşkili için dördüncü ordu-yu hümayundan izam buyurulan mir liva saadetli Hakkı Paşa hazretleri çend gün mukaddem muayyeti imra ve zabitan-ı askeriyyeden mürekkeb bir heyetle beraber mezkur livayı teşrif ederek işbu emr-i hayır icrasına başlandığının gazete-i muhteremeniz vasıtasıyla ilanını arzu ederim.

Kulb İngiliz Altınları

Beyrut'tan gelen haberlere göre bir kaç milyon Frank kıymetinde olmak üzere ahiren vileadet-i mezkureye kulb İngiliz altınları idhal edilmiş olduğundan bu husus mahalli ticaretce bais müşkülat-ı azime olmaktadır.

Zikr olunan meskukat pek maharetli surette amal ve darb edilmiş olup kulbluklarını temyize fevka'l-Had düçar suubet olunmakta ve yalnız silkatlan medar tefrik olmakta bulunduğundan her tacir mağazasında birer terazi kullanmak mecburiyyetini ihtiy~r etmekte imiş.

Sahib-i İmtiyaz: Kufi Zade Mustafa Asaf

Kıbrıs

İfade-i Mahsusa

" Cezirenin Hal-i İdaresi "

Üç asırda ziyade bir siyak ve bir tarzda idare olunan ceziremiz ehatisi şu bir kaç seneler zarfında türlü türlü inkilabata uğrayarak ne yolda hareket edeceklerini şaşırmış kalmış bir halde bulunduklarını tasdik etmeyen pek azdır zannederiz.

Avrupa'nın usul-i kadimesi iktizasından olmak hasebiyle burada da " Kavanin "ı namı altında bir meclis tesis olunarak ehalice büyük bir ehemmiyet verilmiş idi.

Her sene güşad olunup etrafından ehali vekilleri gelerek ictimâ ettikçe ehali netice-i icraata kemal-i kerametle intizar ve bazen " şu şöyle olacak bu böyle yapılacak " gibi haricen katı karar vererek iftihar ederlerdi.

Vakian bazı nizamlar - bir çok teati-i efkar ve mücadelelerle tasdik edildikten sonra mevki icraya konulmuş ve henüz meri'l-icra bulunmuştur - lakin bunların cezireye ne kadar menfaati olduğunu meydana koymak bizim için hakikaten pek müşkül bir vazife add olunmaktadır.

Mesela polis idaresine ait yapılan nizamât-ı asayiş temin etmek değil maznunları cezm ve kabahatten suhuletle halas etmeğe medar-ı ittihaz olunduğu emr-i gayr-ı münekkerdir.

Devairi sairede ehalinin tesviye-i musalihi zımında tertib olunan resüm ve harclar ehaliye bir bar-ı sakil olduğu vareste-i şerh ve izahtır.

Bir aralık müntehib azalarımız bûdcenin mesarifat-ı kısmına hasr-ı nazar-ı ehemmiyet ederek bir suretle hükümeti yerli memurların icrasına cüziyyeleri üzerinde tasarrufat icrasına kıyam ettirmişlerdir ki yerliden tayin olunan bir memur halefinin nasb ve belki rub-ı maaşıyla tayin olunmakta ve zamm-ı maaş memul edenler dahi bütün bütün o yüzden mahrum kalmakta bulunmuşlardır. Bu tasarrufattan .cezire ne kazanıyor ? Hiç !. İngiltere hazinesi senede beş on bin lira intifa etmiş buluyor.

Defter-i Hakani ki hem ehalinin ve hem de hükümetin en mühim ve işi çok bir dairesi der aceb yerli memurlarından ihtiyacına kafi maaş alanlar var mıdır ?

Bu memurlar beyinlerini patlatırcasına kemal-i sadakatla çalıştıkları halde mahiye bir buçuk liradan nihayet beş liraya kadar maaş almaları muvaffak mıdır ? tahsildarlar ki her birerleri beşer yüz liralık kefil eraesine ve bir de daimi hayvan beslemesine mecbur olduğu ve yaz kış dağlarda köylerde dolaştıkları ve daima yanlarında bir kaç yüz lira kadar bir meblağı hamil bulunmak gibi mesuliyet ve muhataralı bir vazife ile mükellef oldukları halde bunlara dört buçuk lira maaş vermek muvafık hakkaniyet midir ? Polis zabitan ve neferatı ki icra-yı vazifeleri hususunda hayatlarını fedaya mecbur bulunmaktadır aldıkları maaş bi-hakk-ı ihtiyacına kafi midir ?

Ehaliye gelince, rencberane mahsus bir Ziraat Bankası mevcut olmayarak ehali-i mumey ileyhin o yolda türlü türlü işkence ve zarurete düşer olmaları yazık değil midir ?

Ceziremizde biz şimendüfer bulundurmak, belediyelerimizi ıslah ve tevsi eylemek ve memleketimizin mamuriyyetine çalışmak yerine " Avukat Kanunu " ağaçlara sirayeti melhuz bulunan hastalığın defi, gibi kanunlardan ceziremiz ne gibi bir menfaat-i iktitaf etmesi ümit olunabilir.

Ehalinin muhtac olduğu şeyler saadet ve refah hal ile beraber temin istikballerine medar veya vasıta olacak salifü'l-Arz maddeler bldüğünü inkar edecek bir fert olmayacağına emniyetimiz ber kemal olarak hükümetin bu hususlarda muavenet-i ciddiyyelerini talep ve iltimas eyleriz.

Leymesun Kazası sakinlerinden Cami-i Kebir müezzını merhum Cafer Efendi'nin dört yaşında bulunan oğlu Receb sakin oldukları hanenin fevkanisinden düşerek müteeesiren terk-i hayat müstear eylediği muhbirimiz tarafından bildirilmiştir.

Baf Kasabası sakinlerinden Hacı Safvet Efendi ve talebeden Anacolu'lu Mustafa Efendi geçen Namçe Vapuru'yla Hicaz Mağfere't Taze azimet etmiş oldukları bu kerre Baf muhbirimiz tarafından bildirilmiştir.

Şehr Dahilinde Arabaların Şiddet Ve Süratle Sürülmesi

Arabaların şehr dahilinde ve ale'l-Husus ve mecma nas olan mahallerde süratle gidişlerinden malen ve bedenen kaza ve ziya vukubulduğu nadir değildir.

Hele at koşusu ve bu kerre eğlence cemiyyetleri zamanı arabaların sürat seyr ve hareketinden ve arabacıların dikkatsizliğinden zuhura gelen muhatara ve bu suretle hayvanlara edilen zülm ve cefa müstağni-i şerh ve izahtır.

Bahs etmek istediğimiz vakıa geçen Cumartesi günü arabacının biri arabaya şiddeti süratle çarşı içinde sürmekte olduğu halde cadde üzerinde yatmakta bulunan bir bi-çare kelbin yerinden kalkıp savişmasma meydan vermeyerek üzerinden geçip cücudunu ezmiş olmasıdır ki bu hali görenler rukt-ı kalbin tesiriyle müteezzi ve dağ-dar olmuşlardır.

Ya böyle süratle giden arabanın önüne bir sabi veyahut amadan birisi tesadüf etse aynı hal vukua geleceğine şübhe olunur mu ? Arabayı çeken o zavallı hayvanlar ise bu yüzden düçar oldukları zülm ve taaddiden kime şikayet etsinler. !

Eminiz ki bu hali işitenler teessürümüze iştirak ederek merciinin nazar-ı dikkatini celbe ve şehr dahilinde devr eden arabaların suret-i seyr ve hareketini taht-ı intizama almağa gayret ve himmet edecekler.

Lütf ü celil Hazret-i Padişahi asar-ı aliyyesinden olarak paskalya melabisesiyle her sene olduğu gibi Rum Patrikhanesine yedi yüz elli ve Ermeni Patrikhanesine dört yüz ve Ermeni Patrikhanesine iki yüz elli adet lira inayet ve ihsan buyurulduğu ve şu davat füzunu-i eyyam ömür ve şevket

Hazret-i Padişahinin yad ve tekrar kılındığı der saadet evrak havadisinde mutalaa g zar memnuniyyet olmuştur.

Sahib-i İmtiyaz: Kufi Zade Mustafa Asaf

Kıbrıs

İlafed-i Mahsusa

istifade-i maddiyye ve maneviyye cümlesine dahil olabilecek küçük muvaffakiyyet için pek büyük fedakarlıklar ihtiyar olunması tecviz olunan böyle bir asırda neşr-i efkar ile tevsi daire-i nüfuz-ı islam için tesisat-ı milliyye mevcut olduğunutahkik etmek isteyenler acaba ceziremizde hale münasib ve mutiube muvafık asar-ı himmet ve gayretten neye rast geleceklerdir ? Şübhe yoktur ki islahımızın asırda muvafık olarak vaktiyle meydana getirdikleri müessesat-ı salabet-karanelerinden bir çoğu el-an enzar-ı şükran ve iftiharı celb edecektir. Fakat asr-ı hazıra layık asar ve müessesat itibarıyla ehemmiyyeti der-kar olan cezirenrlzce enzar-ı teftişe ilişecek bir şey yoktur.

Zikrinden ihtiraz olunacak ahval-ı mühimedendir ki bu gün ceziremizde hatta bir muntazam ve ihtiyaca kafi bir mektebimiz bulunuyor!

Asrın icabına ve emsallerimiz numunelerine bakılırsa etfal-i müsliminin terbiye ve iaşeleri için müteaddid mekatif-i ibtidaiyye ve aliyyemiz bulunmak iktiza eder idi.

Teessüs edecek böyle mekteplere evlatlarını teslim etmeyecek bir mümin tasavvur olunamayacağı gibi rnünasebat-ı ihvat karane-i milliyyeyi tezyid ve tahkim için etfal-i müslimini bir arada terbiye etmek kadar da müesser ve sağlrria)bir tedbir düşünülemez.

İttihad-ı islamın temelli bulunan vahdet-i amal ve efkara bundan güzel bir zemin bulunabilir mi ?

Cezire dahilinde bulunan müessesat-ı alemiyye-i ecnebiyye heman cümleten şunun bununi,anesiyle kaim hususu cemiyyetlerin asarıdır. Bunların terakkiyyatı hükümetin indiman muavenetleriyle husul buluyor, zehab batılına kapılıp bu babta yalnız hükümetin himmetine intizar edenler pek büyük hatada bulundukları vareste-i kayd ve işardır.

Ehl-i islamda ashab-ı servet çoktur. Olmasa bile teşebbüsat-ı hayriyye-i milliyye için yılda üç beş gurus veremeyecek bir

müslüman bulunamaz. Nüfus başına yalnız üç gurusu itibarıyla cem olunacak ianenin nerelere varacağı şayan tasavvur değildir ? Hususi cemiyetler teşkil olunarak toplanacak iane ile her karyede birer mekteb-i ibtidaiyye tesis olunabileceğinden başka bir çok müteallimi terbiye edecek bir darü'l-Fünun bile tesis olunur.

Yok, hükümet yapsın diye neşr-i efkar vazai-i milliyede de bi-kayd durulur ise tabii şimdiki gibi bir şey yapılmayıp mülel-i sairenin önünde mahcup kalınır.

"Ziraat Bankası Tesisi "

Ceziremiz ehalsinin bu hususa yani bir Ziraat Bankası'nın vücuduna ne derece ihtiyacı olduğunu irad berahin ile izaha kalkışmak sebut-ı nehara bir delil aramak kabilinden olacağından tarik-i ihtisarı ihtiyar ile diyejülüriz ki rençberatının terfiyye hal ve temin istikbaline dal bir vasıta aranılacak olur ise o da bir Ziraat Bankası'nın tesisi olacağı bi-iştibahdır. Ne hacet, bugün memalik-i mahrusa-i şahane de meşhud basire-i iftihar yar u ağyar olan Ziraat Bankaları yüzünden hasıl olan terkiyle rençberatın saadet ve refah halleri ceziremiz için pek münasib bir numune nüma-yı teşvikat olduğu vareste-i şerh ve beyandır.

Rençberlerimizin ale'-Umum ahval-ı milliyeye ve musalih-i zatiyelerine atf-ı nazar eder isen bunların kaffesi denilemezse bile ekserisi yüzde yüz faizle akd olunmuş divanatın taht-ı sikletinde azalmakta oldukları gibi borçlarına mahsuben hasad zamanı nakd yerine vermeğe mecbur oldukları zahire ve mahsülat-ı saireden dahi büyük zaiyata düçar oldukları ve her sene borcun tahfifi değil tezyidinin menane muvaffak olamadıkları görülmektedir.

Ziraat Bankasını temin edecek bir cihet lazım ise her sene tahsil olunmakta olan çeker ki vergisi varidatı kafıl ve kafi değil miki ? Her ne suretle olur ise olsun bir ziraat Bankasının tesisi rençberan ehaliye pek büyük bir muavenet ve suhulet ita edeceği gibi ez her cihet-i müşkülat ve ziyaiden tahlis edilecekleri azade-i güvah bir hakikattir.

Binaen aleyh işbu hakikati hükümet-i mahalliyyenin nazar-ı mutalaasında arz ile arzu-yu ehalinin enfaz ve icrası lisan-ı umummi namına istirham olunur.

Çekirge Vergisi

Çekirge mesarifine karşılık olarak " Çekirge Vergisi " namıyla senevi iki yüz liradan yukarı maaş alan hükümet memurları taeafından tahsil olunmakta olan yüzde bir ve emlak kıymet ve iradından ve ağnam r?Sminden alınmakta olan yüzde bir çekirge vergisi nısfına tenzil ettirildiği ve temettü vergisi üzerine alınan çekirge parası bütün bütün ilga ettirildiği müntehib azadan mösyö Balisuğus tarafından ol babda edilen suale cevaben hükümet canibinden Meclis-i Kavaninde tebliğ ve tefhim olunmuştur.

Fransa'da kain (Lyon) şehrinde ahiran bir yangın zuhur ederek bir çok bina muhterik olduğu gibi nüfusca dahi bazı kazalar vuku bulmuştur. Hasaratın miktarı iki milyon Franklık tahmin olunuyor.

Sahib-i İmtiyaz : Kufi Zade Mustafa Asaf

Kıbrıs

İfade-i Mahsus

" İşret Ve Tütün "

Cemiyet-i beşeriyyeyi esasından rahne-dar edip efradının fazaili ahlakıyye ve kuvva-yı tabiyyesini ihlal ve ifsad etmekte olan inhimakat ve itiyadat-ı kabiha ve muzarre meyanında " işret " " ve Tütün " kadar istimali umumi ve su-i tesirâtı muhakkak bir şey yoktur dense pek de mübalağa edilmemiş olur. Bu iki itiyad-ı muzırr ev girye-i insaniyyetiçin büyük lekelerden add olunabilir. Bu lekelerin tathir ve izalesine sırf zehn ve bezl-i gayret etmekle mükellef ve muvazzaf bulunan medeniyet-i hazıra - badi-i telehhüf ve teessüf ahvaldendir ki - her gün müsekkerattan birini ve gerek işretin ve gerek tütünün muhakeme-i nik ü bede kesb-i iktidar edememiş olan bir takım sade dalan anednede birer müşevvik-i istimali add olunan şeye, kadeh, tabaka çubuk gibi eşya-yı zaidenin envaini icad ve amal ederek ba-zar ahz ü itaya vaz ediyor.

Ticaret ve temettüi ebna-yı cinsinin manen ve madden azrar ve efsadında arayarak müsekkerat ve mükeyyefat ile teferruatının amal ve ihzar ve furuhtu ile iştigal edenler, ve bilhassa efal-i dimağıyyelerini müsekkeratın alkoholü, tütünün nikotini ile ihlal ve teşviş edip sıhhat ve selamet-i akliyyelerini gaib eyleyenler vakit ve nukutlarını hakikaten mucib-i intifa ve istifade olan cihetlere hasr etmiş olsa edilir bu gün insaniyyeti daha ali bir mevkide, ümran ve saadeti daha müterakki bir derecede, medeniyeti daha parlak bir tarzda görmüş olurduk.

Hele dahil daire-i celilesi bulunduğumuz din-i mübeyyen-i islâmın ahkam-ı münciyyanesi ve bahsus alimi islamiyyetin mihri münir-cihan arası olan Kuran-ı Azimü's-Şanın nususı katia-i kerimesi müsekkeratı katiyyen haram eylediği ve ulema ve fukeha-yı islam tütünün de kerahetine hükm ettiği ve bahsus her ikisinin mazarreti su-i tesiri tıbben ahlaken ve aklen muhakkak ve mûsbet bulunduğu halde efrad-ı islamiyye için bunların taraftar veya müstehliki bulunmak hata-i azimdir.

Bu mukaddemattan maksadimiz hasbü'l-İslamiyye zaten vasılan memnuattan olan işretin sebebiyle menba alam ve iskam olan meyhane gibi mahallerde vaktini, naktini, aklını, sıhhatını ve ahlakını zayi edenlerin bu gibi maraz ve fesad ocağı olan yerlere girmemelerini ve işret-i istimal etmemelerini bir tavsiye-i müşevvikadır.

Tütüne gelince mazarret-ı mükesseratından ziyade olmasa bile her halde pek de az olmayan tütünün taammüm-i istimalini men hususunda tedabrr-i lazimenin ittihaz olunmasını hayat ve sıhhat-ı umumiyyenin vikaye ve muhafazası emrinde evlat babalarıyla ülyasından istida ederiz.

Sahib-i İmtiyaz : Kufi Zade Mustafa Asaf